



SDÜ TIP FAKÜLTESİ

Sağlıkta

Genç Fikirler

ve

**Bilimsel
Projeler
Kongresi**

BİLDİRİ KİTABI



EDİTÖRLER

HALİL AŞCI - RAHİME ASLANKOÇ

SDÜ Basımevi / Copyright 2026

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları SDÜ Basımevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

“5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası hükümleri gereğince bölüm yazılarının içeriği ve resimlerinin yasal sorumluluğu bölümün yazarına aittir. Bölümün içeriği ve resimleri diğer yazarları bağlamamaktadır. Yazarların veya yayıncısının izni olmadan basılamaz, kopyası çıkarılamaz ve çoğaltılamaz.”

ISBN : 978-605-9454-79-7

Editör : Halil AŞCI, Rahime ASLANKOÇ

Grafik Tasarım: Serdağ DAĞLI

KONGRE KURULLARI

Onur Kurulu

Prof. Dr. Mehmet SALTAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Sabriye ERCAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Nilgün ŞENOL

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Taylan OKSAY

Süleyman Demirel Üniversitesi Araştırma ve

Uygulama Hastanesi Başhekimi

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Pınar ASLAN KOŞAR, Süleyman Demirel Üni.

Prof. Dr. Halil AŞCI, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Rahime ASLANKOÇ, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Mehtap SAVRAN, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Pınar KARABACAK, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Gülşah USTA SOFU, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Eyyüp Sabri ÖZDEN, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Mustafa Soner ÖZCAN, Süleyman Demirel Üni.

Dr. Öğr. Üyesi Furkan Çağrı OĞUZLAR, Süleyman Demirel Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Zehra KÜÇÜKTEPE, Süleyman Demirel Üni.

Dr. Öğr. Üyesi Fulya ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üni.

Dönem III Öğrencisi Hayrunnisa YILMAZER, Süleyman Demirel Üniversitesi

Dönem I Öğrencisi Rahile AHMADOVA, Süleyman Demirel Üniversitesi

Başkan

Prof. Dr. Halil AŞCI, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji ABD

Doç. Dr. Rahime ASLANKOÇ, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizyoloji ABD

Genel Sekreter

Doç. Dr. Mehtap SAVRAN, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji ABD

Bilimsel Sekreteryaya

Arş. Gör. Hüseyin EZER, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD

Arş. Gör. Buket YÜKRÜK, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji-Embriyoloji ABD

Doktora Öğrencisi Esmâ SELÇUK, Süleyman Demirel Üni. Sağlık Bilimleri Ens. Tıbbi Biyoloji AD, Doktora Öğrencisi

Yüksek Lisans Öğrencisi Abdurrahman GÜLLAL, Süleyman Demirel Üni. Sağlık Bilimleri Ens. Tıbbi Farmakoloji AD

İdari Sekreteryaya

Zafer DURAN, Süleyman Demirel Üni. Tıp Fakültesi Fakülte Sekreteri

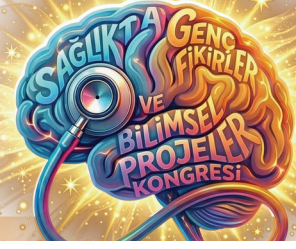
Dilek TOLA OLGUN, Süleyman Demirel Üni. Tıp Fakültesi

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Nilgün ŞENOL, Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Taylan OKSAY, Süleyman Demirel Üniversitesi

Prof. Dr. Pınar ASLAN KOŞAR, Süleyman Demirel Üni.



Prof. Dr. Halil AŞCI, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Sabriye ERCAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Özlem ÖZMEN, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni.
Prof. Dr. Nurhan GÜMRAL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Bulem ÜREYEN KAYA, Süleyman Demirel Üni.
Prof. Dr. Selma KORKMAZ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Önder ÖZTÜRK, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Ersin USKUN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan YASAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Özgür PİRGON, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih AKSOY, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Gül MUTLU GÜLMEMİŞ, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Prof. Dr. Zehra Safi ÖZ, Zonguldak Bülent Ecevit Üni.
Prof. Dr. Şule Sultan UĞUR, Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Hale ŞAMLI, Bursa Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Rahime ASLANKOÇ, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. Mehtap SAVRAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Pınar KARABACAK, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. Gülşah USTA SOFU, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. Eyyüp Sabri ÖZDEN, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. Mustafa Soner ÖZCAN, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. Özgür ÖNAL, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Ali BAĞCI, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet Yusuf TEPEBAŞI, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. İltar İLHAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Kenan ÖZTÜRK, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Elif ÖZKAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek ÖZKAYA, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. İsa SÖZEN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Atila ALTUNTAŞ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Esra NURLU TEMEL, Süleyman Demirel Üni.
Doç. Dr. Abdülkadir YILDIZ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Süleyman Emre AKIN, Süleyman Demirel Üni.

Doç. Dr. Derya CEYHAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. İlkey ARMAĞAN, Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Fulya ÇİYİLTEPE, Antalya Eğitim Arş. Hastanesi
Doç. Dr. Esra TAMBURACI, Antalya Eğitim Arş. Hastanesi
Doç. Dr. Şükriye YEŞİLOT, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Furkan Çağrı OĞUZLAR, Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Zehra KÜÇÜKTEPE, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Fulya ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yunus HATİP, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi İsa Gökhan YALÇIN, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet BİNDAL, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Semih BULUT, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Mesut ERGAN, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Tahir KESKİN, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Ahmi ÖZ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Demet GÜNDÜZ, Akdeniz Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Buket GÜNGÖR, Çanakkale 18 Mart Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Mücahit BALTİK, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Öğr. Üyesi Sefa Erdem KARAPINAR, Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Meryem KAPLAN, Süleyman Demirel Üni.,
Dr. Öğr. Üyesi Firdevs MERT SİVRİ, Süleyman Demirel Üni.
Dr. Adem MİLLETSEVER, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni.
Uzman Tabip Burhanettin GÖRGÜLÜ, Süleyman Demirel Üniversitesi
Uzman Tabip Orhan BERK İMECİ, Süleyman Demirel Üni.
Öğr. Gör. Taner ERKAYMAZ, Süleyman Demirel Üni.
Arş. Gör. Dr. Oğuzhan KAVRIK, Süleyman Demirel Üni.

Web Sitesi Tasarımı

Batuhan Demir

KONGRE PROGRAMI

20 Mayıs 2026 Çarşamba (I. Gün) Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 Amfisi

Gün Boyu Süren Etkinlikler: Seramik Atölyesi (Fuaye Alanı)

Doç. Serap ÜNAL - Aslı SABANER - Ruken BEZGİN

9:00 – 09:30 Kongre Kayıt

09:30-10:00 Kongre Açılış Programı

Prof. Dr. Halil AŞCI

YISPH2026 Kongre Başkanı

Prof. Dr. Nilgün ŞENOL

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Mehmet SALTAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü

10:00-11:00 Konferans

“Yapay Zekanın Pabucu Dama Organoid ve Kuantum Zeka Kapıda”

Moderatör

Prof. Dr. Nilgün ŞENOL

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi

Konuşmacı

Prof. Dr. İsmail Hakkı AYDIN

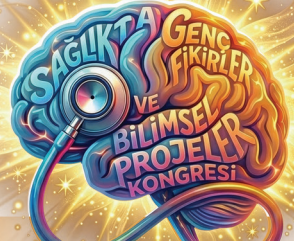
11:00-11:15 Çay Kahve Arası

11:15-12:30 “Davetli Konuşmacı ile Kitap İmza Oturumu”

Konuşmacı

Prof. Dr. İsmail Hakkı AYDIN

Yer: Fuaye Alanı



12:30-13:30 **Öğle Yemeği**

12:00-13:30 **Sosyal ve Etkileşimli Etkinlik Alanı**

13:30-14:45 **Sözlü Bildiriler**

SS1, SS2, SS3, SS4, SS5, SS6, SS7, SS8

Oturum Başkanları

Doç. Dr. Pınar KARABACAK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

Hayrunnisa YILMAZER

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi

14:45-15:15 **Proje Eğitimi Sürecine Katkı Sunan Akademisyenlere Teşekkür Belgesi Takdimi**

Oturum Başkanı / Sunucu

15:15-15:30 **Çay Kahve Arası**

15:30-17:30 **Kurs**

“Real-Time PCR: Temel Prensipler ve Uygulama”

Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ABD

Doç. Dr. Muhammet Yusuf TEPEBAŞI

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Genetik Anabilim Dalı

Esmâ SELÇUK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı

15:30-17:30 Kurs

“Hücre Kültürü: Temel Prensipler ve Uygulama”

Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ABD

Prof. Dr. Pınar ASLAN KOŞAR

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı

Zeynep AKPINAR

Süleyman Demirel Üniversitesi YETEM

15:30-17:30 Kurs

“Bilimsel Makale Yazımı ve Yayın Süreci”

Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlık A Salonu

Prof. Dr. Halil AŞÇI

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ABD

Uzman Tabib Orhan Berk İMECİ

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji ABD

15:30-17:30 Kurs

“Temel Yaşam Desteği”

Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Mesleki Beceri Laboratuvarı A, B Salonu

Doç. Dr. Pınar KARABACAK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

Doç. Dr. Eyyüp Sabri ÖZDEN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı



17:00-19:00 Sosyal ve Etkileşimli Etkinlik Alanı

21 Mayıs 2026 Perşembe (II. Gün) Yer: Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 3 Amfisi

09:30-10:30 Panel

“Hekimliğe Giden Yolda Sanata Dokun”

Panelistler

(Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencileri)

Batoul AYACH-Halime Canan SARIKAN-Fatma Havva ÇATALKAYA-Elif TÜTÜNCÜLER-Işıl Öykü TOYMAN

Oturum Başkanları

Prof. Dr. Sabriye ERCAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Spor Hekimliği Anabilim Dalı

Doç. Serap ÜNAL

Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Anasanat Dalı

10:30-10:45 Çay Kahve Arası

10:45-11:45 Sözlü Bildiriler

SS9, SS10, SS11, SS12, SS13, SS14

Oturum Başkanları

Dr.Öğr.Üyesi Fulya ŞİMŞEK

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Hastalıkları Anabilim Dalı

Işıl Öykü TOYMAN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi

11:45-12:30 Poster Sunumları Değerlendirme

12:30-13:30 Öğle Yemeği

12:00-13:30 Sosyal ve Etkileşimli Etkinlik Alanı

13:30-14:45 Sözlü Bildiriler

SS15, SS16, SS17, SS18, SS19, SS20, SS21, SS22

Oturum Başkanları

Doç. Dr. Eyyüp Sabri ÖZDEN

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

Batuhan GENÇ

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi

14:45-15:00 Çay Kahve Arası

15:00-16:30 Sözlü Bildiriler

SS23, SS24, SS25, SS26, SS27, SS28, SS29, SS30, SS31

Oturum Başkanları

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yunus HATİP

Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı

Öznur KOLAY

Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

16:30-17:00 Ödül Töreni Kapanış

17:00-19:00 Sosyal ve Etkileşimli Etkinlik Alanı



İÇİNDEKİLER

Kongre Kurulları	2
Kongre Programı	4
İçindekiler	9
Sunuş	10
Önsöz	11
Sözlü Sunumlar	13
Poster Sunumları	45
Teşekkür	71

Sunuş

Değerli meslektaşlarım, kıymetli akademisyenlerimiz, sevgili öğrencilerimiz ve değerli misafirlerimiz, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenen **Sağlıkta Genç Fikirler ve Bilimsel Projeler Kongresi**'nde sizlerle bir arada olmaktan büyük bir mutluluk ve gurur duyuyorum. Genç araştırmacılarımızın bilimsel üretimlerini paylaşmalarına olanak sağlayan bu anlamlı kongre; yalnızca projelerin sunulduğu bir akademik platform değil, aynı zamanda bilimin rehberliğinde şekillenen ortak vizyonumuzun güçlü bir yansımasıdır.

Bilimsel gelişimin temelinde; sorgulayan, araştıran, çözüm üreten ve yenilikçi düşünceyi benimseyen bireyler yer almaktadır. Sağlık bilimleri alanında geleceği şekillendirecek olan gençlerimizin erken dönemde bilimsel süreçlerle buluşması, araştırma kültürünü deneyimlemesi ve fikirlerini projelere dönüştürmesi son derece kıymetlidir. Bu kongre kapsamında sunulan çalışmalar; öğrencilerimizin yalnızca akademik bilgi birikimini değil, aynı zamanda ekip çalışması, analitik düşünme, problem çözme ve bilimsel iletişim becerilerini de geliştirdiklerinin önemli bir göstergesidir.

“Genç Fikirler, Güçlü Bilim, Sağlıklı Gelecek” sloganıyla gerçekleştirdiğimiz bu kongrenin; farklı disiplinlerden araştırmacıları bir araya getirerek yeni iş birliklerine, özgün projelere ve bilimsel üretime katkı sağlayacağına inanıyorum. Bilimsel paylaşımın ve ortak aklın gücüyle şekillenen her çalışma, sağlık alanındaki gelişmelere ve toplum yararına önemli katkılar sunacaktır.

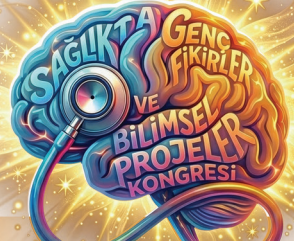
Bu anlamlı organizasyonun gerçekleştirilmesinde emeği geçen tüm düzenleme kurulu üyelerine, akademisyenlerimize, destek veren paydaşlarımıza ve özveriyle çalışmalarını hazırlayan değerli öğrencilerimize teşekkür ediyorum.

Bilimin ışığında, üretmeye, araştırmaya ve geleceğe değer katmaya devam edeceğimiz nice bilimsel organizasyonlarda yeniden bir araya gelmek dileğiyle; kongremizin verimli, başarılı ve ilham verici geçmesini temenni ediyorum.

Saygılarımla.

Prof. Dr. Nilgün ŞENOL

Tıp Fakültesi Dekanı



Önsöz

Genç Araştırmacılara Mesaj

Değerli katılımcılar, kıymetli akademisyenler ve sevgili genç araştırmacılar, “**Sağlıkta Genç Fikirler ve Bilimsel Projeler Kongresi**” kapsamında sizleri Süleyman Demirel Üniversitesi’nde ağırlamaktan büyük mutluluk duymaktayız. Bilimsel üretimin, yenilikçi düşüncenin ve disiplinler arası iş birliğinin öneminin her geçen gün arttığı günümüzde, genç araştırmacılarımızın bilimsel çalışmalarını paylaşabilecekleri böyle bir platform oluşturmanın gururunu yaşıyoruz.

Kongremiz; sağlık bilimleri alanında araştırma kültürünü desteklemeyi, öğrencilerimizi ve genç bilim insanlarını akademik üretime teşvik etmeyi, aynı zamanda farklı disiplinlerden araştırmacılar arasında bilimsel etkileşimi güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda sunulan sözlü bildiriler, poster çalışmaları ve proje fikirleri; gençlerimizin bilimsel merakını, üretkenliğini ve geleceğe yönelik vizyonunu yansıtan çok değerli çalışmalardır.

“**Genç Fikirler, Güçlü Bilim, Sağlıklı Gelecek**” anlayışıyla düzenlediğimiz kongremizin; yeni fikirlerin gelişmesine, bilimsel iş birliklerinin oluşmasına ve sağlık bilimleri alanında nitelikli araştırmaların artmasına katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Kongremizin gerçekleştirilmesinde emeği geçen düzenleme kurulu üyelerine, bilim kurulumuza, destek veren tüm akademisyenlerimize ve özveriyle çalışmalarını hazırlayan değerli katılımcılarımıza teşekkür ediyorum.

Kongremizin bilimsel açıdan verimli, ilham verici ve başarılı geçmesini diliyorum; sizleri saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

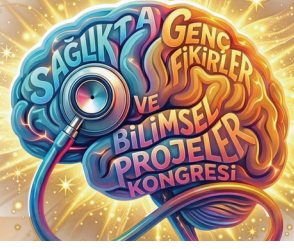
Prof. Dr. Halil AŞCI

Kongre Başkanı



SÖZLÜ SUNUMLAR





MALİGN MELANOMUN KALBE METASTAZI

*Beyza Miray TUNÇBİLEK, *Haticenur OKUYAN, *Şevval MİCİK, **Dinçer UYSAL

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye,

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kalp ve Damar Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Kalp, metastatik neoplazmlarda sık tutulan organlardan biridir ve otopsilerin yaklaşık %20'sinde kardiyak metastaz saptanır. Çoğu zaman asemptomatik seyreden bu durum genellikle ileri evre malignitenin göstergesidir. En sık kalbe metastaz yapan tümörler malign melanom, akciğer kanseri, meme kanseri, lenfoma ve lösemilerdir. Bu olgu sunumunun amacı, transtorasik ekokardiyografide (EKO) intrakardiyak trombüs ile karışabilen intrakardiyak kitlelerin ayırıcı tanısında kardiyak metastaz olasılığının vurgulanması amaçlanmıştır. Olgu: Bu çalışmada, 58 yaşında erkek hastaya ait klinik, görüntüleme, cerrahi ve histopatolojik bulgular retrospektif olarak değerlendirilmiştir. Hasta, nefes darlığı olmadan 3 metre yürüyemediğini söyleyerek kliniğimize başvurdu. Hastaya yapılan EKO incelemesinde sağ atriyum lateral duvarında kitle saptanmış ve ön tanı olarak intrakardiyak trombüs düşünülmüştür. Bu doğrultuda hasta cerrahi müdahaleye alınmış, operasyon sırasında kitlenin özellikleri değerlendirilmiş, trombüs değil, sağ atriyum duvarına invazyon gösteren tümöral bir oluşum olduğu saptanmıştır. Kitle, invaze ettiği görülen tüm dokularla birlikte temizlenmiş, dokular onarılmış ve çıkarılan materyal histopatolojik incelemeye gönderilmiştir. Histopatolojik değerlendirme sonucunda kitlenin kalbe metastaz yapmış evre IV malign melanom olduğu belirlendi. Kardiyak metastazın en sık sağ atriyumu tuttuğu bilgisi bu olgu ile uyumlu bulundu. Malign melanom, yüksek metastaz potansiyeline sahip agresif bir tümördür. Bu olguda kalbe invaze dokuların tamamıyla çıkarılması semptomatik rahatlama ve tanısal kesinlik açısından katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. İntrakardiyak kitlelerin değerlendirilmesinde metastaz olasılığı göz ardı edilmemeli ve intrakardiyak kitlenin trombüs, primer kardiyak tümör veya metastaz ayırımında kardiyak MR başta olmak üzere ileri görüntüleme yöntemleri uygun hastalarda preoperatif değerlendirmeye katkı sağlayabilir.

Evre IV melanomda sağkalım düşüktür (5 yıllık sağkalım %15-20).

Bu olgu, intrakardiyak kitle ile başvuran malignite öykülü hastalarda kardiyak metastaz olasılığının ayırıcı tanıda göz önünde bulundurulmasının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Malign melanom, Neoplazm, Metastaz

PERKÜTAN KOLESİSTOSTOMİ SIRASINDA ATİPİK ASPIRAT VE FLOROSKOPİK GÖRÜNÜMÜNÜN YOL AÇTIĞI KOLON PONKSİYONU DÜŞÜNCESİ: PSÖDOKOMPLİKASYON OLGUSU

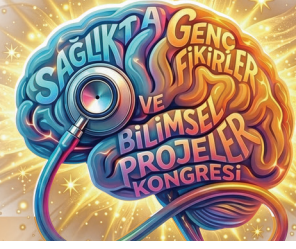
*Fatıma BAYSAL, *Büşra KAVLAK, *Müge Sahra TOPRAKCI, *Esmâ Betül ÖNCÜ,
*Kadir TAŞCI, *Gülizar CEYLAN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Akut kolesistit (AK) tedavisinde perkütan kolesistostomi (PK), cerrahi riski yüksek hastalarda hayat kurtarıcıdır. PK sırasında iatrojenik kolon yaralanması nadir bir komplikasyondur (%0,2-0,5). Bu çalışmada, atipik aspirat ve yanıtıcı floroskopi nedeniyle kolon ponksiyonu sanılan ancak "psödokomplikasyon" olduğu kanıtlanan bir olgunun sunulması amaçlanmıştır. Şiddetli karın ağrısı ve ateşle (38,7°C) başvuran, Tokyo Kılavuzu 2018'e göre derece II AK tanılı 83 yaşında kadın hasta değerlendirildi. Premedikasyon (midazolam) sonrası gelişen hipotansiyon (60/40 mmHg) nedeniyle cerrahisi iptal edilen hastaya, US ve floroskopi eşliğinde 16G Seldinger iğnesiyle transperitoneal PK uygulandı. İşlemden önce teknik doğrulama için 5 mL (ardından 20 mL) non-iyonik kontrast madde (diatrizoat meglumin) kullanıldı. Ponksiyon sonrası aspire edilen 5 mL materyalin gaita benzeri, pürülan görünümü ve floroskopide izlenen atipik dolun paterni kolon yaralanması şüphesi uyandırdı. Ancak 20 mL ek kontrast enjeksiyonuyla maddenin sistik kanaldan koledoka geçtiği (koledok opasifikasyonu) gösterilerek iğnenin safra kesesinde olduğu kanıtlandı. 8F pigtail kateter yerleştirilen hastanın ilk 24 saatte ateşi ve lökositleri geriledi. İşlem sonrası BT ile komplikasyon olmadığı doğrulandı. Safra kesesi ampiyemide değişen safra içeriği, gaita görünümüyle operatörü yanıltarak prosedürün erken sonlandırılmasına yol açabilir. Literatürle uyumlu olarak sağlanan hızlı klinik yanıt doğru yerleşimi desteklemiştir. Bu tür olgularda floroskopik koledok dolununun gösterilmesi, psödokomplikasyon ayırımında ve gereksiz cerrahi müdahalelerin önlenmesinde kritiktir. Hasta, takibinde komplikasyon gelişmeksizin 8. günde taburcu edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Perkütan kolesistostomi, Psödokomplikasyon, Safra kesesi ampiyemi, Kolon ponksiyonu



MENSTRÜEL DÖNGÜYE BAĞLI HORMONAL DALGALANMALARIN ASTIM VE KOAH PATOFİZYOLOJİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: DERLEME

*Simge ESKİCİ, *Meryem ALKAÇ, **Süleyman Emre AKIN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Göğüs Cerrahisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Kadınlarda astım ve kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH) semptomlarının şiddeti, menstrüel döngüye bağlı hormonal dalgalanmalardan etkilenmektedir. Bu derlemenin amacı, menstrüel döngü evrelerinde değişen östrojen ve progesteron düzeylerinin; hava yolu inflamasyonu, akciğer fonksiyonları ve perimenstrüel astım (PMA)/KOAH patofizyolojisi üzerindeki etkilerini değerlendirmektir. Bu çalışmada PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarında 2016–2026 yılları arasında yayımlanan güncel literatür taranmış ve ilgili çalışmalar analiz edilmiştir. Triverdi S. ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında, luteal fazda artan progesteron düzeylerinin tip 2 innate lenfoid hücreleri (ILC2) aktive ederek IL-13 üretimini artırdığı ve buna bağlı olarak eozinofilik hava yolu inflamasyonunu şiddetlendirdiği gösterilmiştir. Buna karşılık, östrojenin NLRP3 inflamozomu aktivasyonunu baskılayarak IL-6 ve TNF- α gibi proinflamatuvar sitokinlerin üretimini azalttığı belirlenmiştir. Premenstrüel dönemde östrojen düzeylerindeki ani düşüşün, bu koruyucu etkinin ortadan kalkmasına ve akut alevlenmelere zemin hazırladığı bildirilmektedir. Ayrıca, Eliyahu E. ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında, erken (15 yaş) menarşın KOAH gelişimi ve mortalite riski ile ilişkili olabileceği gösterilmiştir. Calcaterra V. ve arkadaşlarına (2022) göre, üreme çağındaki astımlı kadınların %30–40'ında premenstrüel sendrom (PMS) ile eş zamanlı PMA alevlenmeleri gözlenmektedir. Hormonal dalgalanmalar, kadınlarda solunum yolu hastalıklarının inflamatuvar süreçlerinde önemli bir düzenleyici rol oynamaktadır. PMA riski yüksek bireylerde, özellikle luteal ve premenstrüel dönemlerde inhale kortikosteroidler ve lökotrien antagonistlerinin dozunun geçici olarak artırılması semptom kontrolünü iyileştirebilir. Dirençli olgularda ise kombine oral kontraseptiflerle hormonal stabilizasyon sağlanması, perimenstrüel alevlenmelerin önlenmesinde etkili bir yaklaşım olabilir.

Anahtar Kelimeler: Perimenstrüel astım, inflamasyon, Premenstrüel Sendrom, Hormon

TIBBİ OLMAYAN NEDENLERLE PREİMLANTASYON GENETİK TANI VE CİNSİYET SEÇİMİ

*Ramazan Eren BOZBUĞA, **Süleyman Emre AKIN

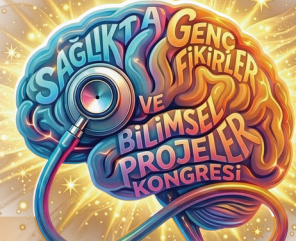
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Göğüs Cerrahisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Preimplantasyon genetik tanı (PGD) gibi yardımcı üreme teknolojileri, embriyo cinsiyetinin gebelik öncesinde yüksek oranda belirlenmesini sağlamaktadır. Ancak bu yöntemin X kromozomuna bağlı hastalıkların önlenmesi gibi tıbbi zorunluluklar dışında, yalnızca "aile dengelemesi" gibi sosyal nedenlerle kullanılması biyoetik literatüründe ciddi tartışmalara neden olmaktadır. Bu çalışmada, tıbbi olmayan cinsiyet seçiminin etik boyutu; ebeveyn otonomisi, embriyo hakları, üreme turizmi ve farklı inanç sistemleri bağlamında çok yönlü olarak incelenmiştir. Son 20 yılda yazılan makaleler incelendiğinde, Batı literatürüne göre cinsiyet seçimi için PGD'ye başvuran çiftlerin temel motivasyonunun doğrudan cinsiyetçilik değil, genellikle aileyi sınırlandırma ve "cinsiyet dengesi" kurma arzusu olduğu görülmektedir. Ne var ki bu çiftler, özellikle kullanılmayan embriyoların imhası ve çevre baskısı gibi konularda yoğun ahlaki çelişkiler yaşamaktadır. Öte yandan, PGD'ye alternatif olarak düşünülen genetik mühendisliği ile cinsiyet belirleme fikri, doğacak çocuğun "açık gelecek hakkı"nı ihlal eden ve otonomisini zedeleyen geri döndürülemez bir müdahale olarak değerlendirilmektedir. Meselenin bir diğer çarpıcı boyutu ise yasal boşlukların yarattığı "üreme fırsatçılığı"dır. Ülkeler arası yasa farklılıkları, insan genetiğinin pazarlandığı küresel bir cinsiyet ticareti ve medikal turizm ağı doğurmuştur. Konuya dini açıdan bakıldığında ise örneğin İslam hukuku, X'e bağlı hastalıklarda PGD kullanımına tıbbi bir esneklik tanırken, keyfi ve sosyal amaçlı cinsiyet seçimini üreme etiğine aykırı bularak reddetmektedir. Özetle, tıbbi olmayan cinsiyet seçimi her ne kadar ebeveyn özgürlüğü kisvesi altında savunulsa da; temelde cinsiyet stereotiplerini pekiştirme ve insan genetiğini metalaştırma riski taşımaktadır. Bu riskleri en aza indirmek için tüp bebek kliniklerinde zorunlu etik kurullar aktifleştirilmeli, karar öncesi etik danışmanlık şart koşulmalı ve ülkeler kendi yasal boşluklarını kapatacak yerel düzenlemeler hayata geçirmelidir.

Anahtar Kelimeler: Biyoetik, Cinsiyet seçimi, Preimplantasyon Genetik tanı, Üreme otonomisi



BİKÜSPİT AORT KAPAK ZEMİNİNDE GELİŞEN ASENDAN AORT ANEVİZMASINDA VALVÜLER KORUMACI YAKLAŞIM OLGU SUNUMU

*Arda YURDİGÜL, *Yaşar ÇOLAK, *Ferhat ŞAHİN, **Dinçer UYSAL

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye,

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kalp ve Damar Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Biküspit aort kapak (BAK) ile seyreden asendan aort anevrizmalarında (AAA) standart yaklaşım kombine replasmandır. Ancak kapak fonksiyonu korunan seçilmiş vakalarda valvüler korumacı yaklaşım önemli bir alternatiftir. Bu sunumda, dev AAA ve BAK saptanan bir hastada kapağın korunarak yapılan aort replasmanının cerrahi avantajları ve 4 yıllık uzun dönem sonuçları irdelenmiştir. 2022 yılında opere edilen 48 yaşındaki erkek hastanın klinik seyri ve 2026 yılına kadarki poliklinik takip kayıtları retrospektif incelenmiştir. Preoperatif/postoperatif ekokardiyografik (EKO) veriler ve cerrahi karar mekanizması analiz edilmiştir.

Göğüs ağrısı ile başvuran hastada 5,5 cm AAA ve BAK saptanmıştır. 05.07.2022 tarihindeki operasyonda, salin testi ile kapak yetmezliği saptanmaması üzerine sadece asendan aortaya 30 mm Dacron greft interpozisyonu uygulanmıştır. Postoperatif kontrollerde (2024 ve 2026) kapak fonksiyonlarının stabil olduğu ve cerrahi gerektiren kaçak gelişmediği izlenmiştir.

Ameliyat öncesi %40 olan sol ventrikül ejeksiyon fraksiyonunun (EF), Şubat 2026 kontrolünde %50-55 bandına yükseldiği kaydedilmiştir. BAK ve AAA birlikteliğinde cerrahi strateji bireyselleştirilmelidir. Bu vakada kapağın morfolojik bütünlüğü sayesinde korumacı yaklaşım tercih edilmiştir. Bu yöntem; cerrahi kompleksiteyi azaltması, hastayı ömür boyu warfarin bağımlılığından ve buna bağlı kanama risklerinden koruması bakımından avantajlıdır. Ayrıca bu yaklaşım, genç ve orta yaş grubundaki hastalarda biyoprotez kapaklarda görülen erken dejenerasyon riskini ve buna bağlı reoperasyon ihtiyacını ortadan kaldırmaktadır. Uzun dönem takiplerde kapağın stabil kalması, bu yaklaşımın güvenilirliğini desteklemektedir.

Sağlıklı BAK morfolojisine sahip AAA hastalarında kapağın korunması; cerrahi yükü azaltan, yaşam kalitesini artıran ve uzun dönemde başarılı sonuçlar veren etkili bir seçenektir.

Anahtar Kelimeler: Biküspit aort kapak, Asendan aort anevrizması, Antikoagülan bağımsızlık, Valvüler koruma, Greft

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE KORONER ARTER HASTALIĞI RİSK FAKTÖRLERİ BİLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Zehra KÜÇÜKTEPE, **Mert Can KOÇ, **Alper DURAN, **Emre Halis ÇELİK,
**Mehmet Efe ERSAK, **Mevlüt Fatih KORKMAZ

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Koronar arter hastalığı (KAH) ülkemizde ve dünyada bulaşıcı olmayan hastalıklara bağlı ölümlerin en sık nedenlerindedir. KAH'a yol açan birçok risk faktörü tanımlanmıştır. Bu risk faktörlerinin belirlenmesi ve kontrol altına alınması KAH'ın sıklığında ve mortalite oranlarında azalma sağlanabilmesi için önemlidir. Toplumda KAH farkındalık düzeyinin düşük olması hastalığın erken teşhis ve tedavi sürecini olumsuz etkilemekte, hastalığın ilerlemesi ve komplikasyonların artmasına yol açmaktadır. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin KAH risk faktörlerine ilişkin bilgi ve farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Kesitsel ve tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma, 2025–2026 eğitim-öğretim yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören 1., 2. ve 3. sınıf toplam 322 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veriler; sosyodemografik özellikler, yaşam tarzı alışkanlıkları, 28 soruluk bilgi düzeyi ölçeği ve farkındalık-tutum sorularını içeren çevrim içi anket aracılığıyla toplanmıştır. İstatistiksel analizler SPSS v27 programı kullanılarak yapılmış ve $p < 0.05$ anlamlı kabul edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 19.44 ± 1.45 olup %55'i kadındır. Öğrencilerin bilgi düzeyi puan ortalaması 20.65 ± 4.55 (maksimum 28 puan) olarak bulunmuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu sigara (%96,9), stres (%96,8) ve obeziteyi (%95,9) doğru şekilde risk faktörü olarak tanımlamıştır. Buna karşın fiziksel aktivite ile ilgili bir soruya doğru yanıt oranı %33,4 olarak saptanmıştır. Sınıf, cinsiyet ve yaşam tarzı alışkanlıklarına göre bilgi düzeyi açısından anlamlı fark bulunmamıştır. Ancak ailede KAH öyküsünü bilmeyen öğrencilerin bilgi düzeyi anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur ($p = 0.003$). Ayrıca öğrencilerin farkındalık ve öz yeterlilik düzeylerinin sınıf arttıkça anlamlı şekilde yükseldiği görülmüştür ($p < 0.001$). Tıp fakültesi öğrencilerinin KAH risk faktörleri konusunda genel olarak orta-iyi düzeyde bilgiye sahip olduğu, ancak özellikle yaşam tarzı değişikliklerine ilişkin alanlarda bilgi eksikliklerinin bulunduğu görülmektedir. Eğitim sürecinde farkındalık artmasına rağmen bunun bilgi düzeyine yeterince yansımadağı dikkat çekmektedir. Bu nedenle tıp eğitimi müfredatında koruyucu kardiyolojiye yönelik erken ve uygulamaya dayalı eğitimlerin güçlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koroner arter hastalığı, Risk faktörleri, Farkındalık, Tıp öğrencileri, Koruyucu hekimlik



TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE DERS ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI VE ÇALIŞMA ORTAMININ AKADEMİK BAŞARI İLE İLİŞKİSİ

*Bedriye SÜRÜCÜ, *Melike Zeynep KOÇER, *Hasret ÖZDEMİR, *Nesrin Yaren DENGİZ,
*Çağdaş KÜÇÜK, *Atakan YERLİOĞLU, *Halil İbrahim BÜYÜKBAYRAM

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Akademik başarı, bireysel çalışma alışkanlıkları ve çevresel faktörlerin etkileşimi ile şekillenen çok boyutlu bir süreçtir. Özellikle tıp eğitimi gibi yoğun programlarda öğrencilerin ders çalışma düzeni ve tercih ettikleri çalışma ortamı önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinde ders çalışma alışkanlıkları ile çalışma ortamı özelliklerinin akademik başarı ile ilişkilerinin değerlendirilmesi amaçlandı. Kesitsel tipte planlanan çalışmaya 400 tıp fakültesi öğrencisi dahil edildi. Katılımcılara ders çalışma süresi, sıklığı, yöntemleri ve çalışma ortamı özelliklerini sorgulayan yapılandırılmış anket uygulandı. Akademik başarı, öğrencilerin beyan ettikleri not ortalaması aralıklarına göre sınıflandırıldı. Verilerin analizinde Spearman korelasyon testi ve Kruskal-Wallis testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edildi. Günlük ders çalışma süresi ile akademik başarı arasında anlamlı fark saptandı ($H = 17.89$, $p = 0.001$). Ders çalışma sıklığı ile akademik başarı arasında pozitif yönlü ilişki bulundu ($\rho = 0.222$). Çalışmaya başlamada zorlanma ($\rho = 0.230$) ve başkalarıyla çalışma motivasyonu ($\rho = 0.153$) ile akademik başarı arasında zayıf düzeyde ilişkiler gözlemlendi.

Çalışma ortamı değişkenleri değerlendirildiğinde, tercih edilen çalışma ortamı ile akademik başarı arasında anlamlı fark bulunmadı ($p > 0.05$). Sessizlik, fiziksel konfor, internet erişimi ve sosyal etkileşim gibi çevresel faktörlerin akademik başarı ile ilişkisi çok zayıf düzeyde kaldı ($\rho < 0.10$). Elde edilen bulgular, akademik başarının büyük ölçüde bireysel çalışma alışkanlıkları ile ilişkili olduğunu, çalışma ortamının ise sınırlı etkisi bulunduğunu göstermektedir. Özellikle ders çalışma süresi ve düzenli çalışma davranışlarının başarı üzerindeki belirleyici rolü dikkat çekmektedir. Bu sonuçlar, akademik performansın artırılmasına yönelik müdahalelerde çevresel düzenlemelerden ziyade öğrencilerin çalışma alışkanlıklarının geliştirilmesine odaklanılması gerektiğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, Ders çalışma alışkanlığı, Çalışma ortamı, Tıp öğrencileri

DİYABETİK AYAK BAŞVURULARINDA RİSK FAKTÖRLERİ İLE MAJÖR / MİNÖR AMPUTASYON İLİŞKİSİ

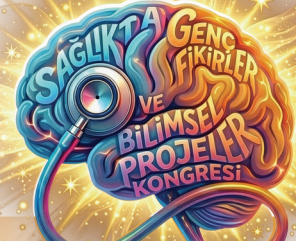
*Muhammet Emin ŞEN, *Melih Kaan ÖZBAY, *Mert ARSLAN, *Efe ARSLAN,
*Süleyman TÜREDİ, *Recep DİNÇER, *Vedat Onur AKGÜN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Amaç: Diyabetik ayak tanısıyla takip edilen hastalarda amputasyon ve yeniden amputasyon (re-amputasyon) ile ilişkili klinik ve laboratuvar parametrelerini değerlendirmek. 1 Ocak 2020–1 Ocak 2025 tarihleri arasında diyabetik ayak hastalığı tanısıyla yatırılarak takip edilen hastaların verileri retrospektif olarak incelendi. Dışlama kriterleri uygulandıktan sonra çalışmaya toplam 183 hasta dahil edildi. Düşük serum albümin düzeyinin daha yüksek amputasyon seviyesi ve uzamış hastane yatış süresiyle; yüksek C-reaktif protein (CRP) düzeyinin ise daha yüksek amputasyon seviyesiyle anlamlı biçimde ilişkili olduğu saptandı. Osteomyelit varlığı hem amputasyon seviyesi hem de yatış süresiyle bağımsız olarak ilişkili bulundu. Serum albümin ve CRP düzeyleri ile osteomyelit varlığı, diyabetik ayak hastalarında kötü klinik seyri öngörmede kullanışlı parametreler olabilir. Bu bulguların rutin klinik değerlendirmeye entegrasyonu, amputasyon riskinin erken belirlenmesine ve tedavi planlamasının optimize edilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Diyabetik ayak, Amputasyon, Re-amputasyon, Albümin, C-reaktif protein, Osteomyelit, Nötrofil-lenfosit oranı, HbA1c



ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE EKRAN SÜRESİ, EGZERSİZ MOTİVASYONU, EGZERSİZE KATILIM ENGELLERİ VE BEDEN İMAJI İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

*Esmâ ARSLAN, **İsmail İÇGÜLEŞ, **Abdurrahim BENLİ, **Ezgi TELLİ,
**Batuhan GENÇ, **Azra AYYILDIZ

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Spor Hekimliği Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye
**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Teknolojik gelişmelerle artan sedanter yaşam tarzı, kişilerin hem egzersiz durumlarını hem de beden algılarını etkileyebilmektedir. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinde ekran süresi, egzersiz motivasyonu, egzersiz erteleme davranışı, fiziksel aktivite düzeyi ve beden imajı arasındaki ilişkilerin incelenmesi hedeflenmiştir. Bu araştırma kesitsel tipte olup, çalışma için etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmaya Süleyman Demirel Üniversitesi'nden 391 gönüllü öğrenci dahil edilmiştir. Veriler; sosyodemografik bilgi formu, Egzersiz Erteleme Ölçeği, Egzersiz Motivasyonu Tutum Ölçeği, Beden İmajı Ölçeği ve Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Formu kullanılarak çevrim içi ortamda toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde Spearman korelasyon analizi ve Mann-Whitney U testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Katılımcıların %56,8'i kadın ($n = 222$), %43,2'si erkek ($n = 169$) olup ortalama vücut kitle indeksi $23.30 \pm 4,00 \text{ kg/m}^2$, ortalama günlük ekran süresi $5.84 \pm 2,16$ saat olarak bulunmuştur. Fiziksel aktivite düzeyi incelendiğinde, bireylerin %34,3'ünün inaktif, %52,4'ünün orta düzey ve %13,3'ü yüksek düzey aktif olduğu belirlenmiştir.

Egzersiz motivasyonu ile egzersiz erteleme davranışı arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki saptanmıştır ($r = -0.451$; $p < 0.001$). Olumsuz beden imajı ile egzersiz erteleme arasında pozitif yönlü ($r = 0.321$; $p < 0.001$), egzersiz motivasyonu ile olumsuz beden imajı arasında ise negatif yönlü ($r = -0.161$; $p = 0.001$) ilişki bulunmuştur.

Fiziksel aktivite düzeyi arttıkça erteleme azalmakta ve motivasyon artmaktadır. Ayrıca ortalama ekran süresi ile olumsuz beden imajı arasında çok zayıf düzeyde pozitif ilişki saptanmıştır ($r = 0.128$; $p < 0.05$). Erkeklerin fiziksel aktivite düzeyi, kadınların ise egzersiz erteleme ve olumsuz beden imajı puanları daha yüksek bulunmuştur ($p < 0.05$). Üniversite öğrencilerinde egzersiz motivasyonu arttıkça erteleme eğilimi azalmakta; olumsuz beden imajı algısı ise erteleme ile ilişkili görünmektedir. Ekran süresi ile beden imajı arasındaki ilişki zayıf olsa da dijital ortamların etkileri dikkate değerdir. Sonuç olarak; ekran süresi, beden algısı ve egzersiz davranışları birlikte ele alınmalıdır. Motivasyonu artırmaya ve sağlıklı beden algısını desteklemeye yönelik müdahaleler, fiziksel aktivite alışkanlıklarının güçlendirilmesinde yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ekran süresi, Egzersiz motivasyonu, Egzersiz erteleme, Beden imajı, Üniversite öğrencileri

YOĞUN BAKIM HASTALARINDA MORTALİTE BELİRLEYİCİLERİ: ÖĞRENCİ DESTEKLİ PROSPEKTİF GÖZLEMSEL KOHORT ÇALIŞMASI

*Mehmet Mustafa MÜJDECİ, *Aybike Nur KESKİN, *Enes DARAKÇI,
Pınar KARABACAK, *İdris DENİZ

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

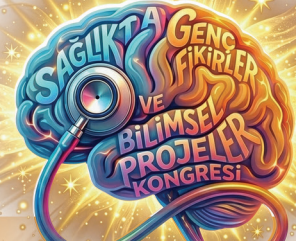
**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

***Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, genel yoğun bakım ünitesinde (YBÜ) izlenen hastalarda mortaliteyi etkileyen demografik ve klinik faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin mortalite üzerindeki bağımsız etkisini lojistik regresyon analizi ile değerlendirmektir. Ayrıca çalışma, tıp fakültesi 3. sınıf öğrencilerinin aktif katılımıyla yürütülerek erken dönem klinik araştırma eğitimi için yenilikçi bir model sunmayı hedeflemektedir. Tek merkezli, prospektif gözlemsel kohort tasarımıyla yürütülen bu çalışmaya genel YBÜ'de izlenen toplam 499 hasta dahil edilmiştir. Çalışma süresi 3 ay olarak planlanmıştır; eksik klinik verisi bulunan ve 24 saatten kısa süre izlenen hastalar dışlanmıştır. Hastaların demografik özellikleri, yoğun bakımda kalış süreleri, mekanik ventilatör ve inotrop tedavi kullanımları ile klinik sonuçları prospektif olarak kaydedilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermediği Shapiro–Wilk testi ile doğrulanmıştır; grup karşılaştırmalarında Mann–Whitney U ve Ki-kare testleri kullanılmıştır. Mortaliteyle ilişkili bağımsız değişkenler çok değişkenli lojistik regresyon analizi ile belirlenmiştir. Hastaların yaş ortalaması 65.45 ± 17,82 yıl olup mortalite oranı %28,5 (n = 142) olarak saptanmıştır. Eksitus olan hastalarda yaş ve yoğun bakımda kalış süresi anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur (p <0.001). Mekanik ventilatör desteği alan hastaların %68,1'i, inotrop tedavi alanların ise %67,1'i kaybedilmiştir. Çok değişkenli lojistik regresyon analizinde yaş (OR = 1.061, %95 GA: 1.038–1.085), mekanik ventilatör kullanımı (OR = 16.523, %95 GA: 8.348–32.706) ve inotrop tedavi (OR = 6.821, %95 GA: 3.510–13.255) mortalite ile bağımsız olarak ilişkili bulunmuştur (tümü p <0.001). Modelin sınıflandırma doğruluğu %86,2, Nagelkerke R² değeri 0.649 olarak hesaplanmıştır. Yaş, mekanik ventilatör kullanımı ve inotrop tedavi, genel YBÜ'de mortaliteyi bağımsız biçimde öngören güçlü klinik belirleyicilerdir. Bu değişkenlerin erken dönemde değerlendirilmesi yüksek riskli hastaların belirlenmesine ve klinik yönetimin optimize edilmesine katkı sağlayabilir. Bunun yanı sıra çalışma, tıp öğrencilerinin gerçek klinik verilerle yürütülen araştırma süreçlerine entegrasyonunun hem eğitimsel etkinliğini hem de uygulanabilirliğini başarıyla ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yoğun bakım, Mortalite, Mekanik ventilasyon, İnotrop tedavi, Lojistik regresyon



YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE NOKTA PREVALANS ANALİZİ: KLİNİK PARAMETRELER, HASTALIK ŞİDDETİ VE ÖĞRENCİ DESTEKLİ ARAŞTIRMA MODELİ

*İbrahim Eray KESMELİ, *Betül EKER, *Ahmet TÜRKER, **Pınar KARABACAK, ***İdris DENİZ

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

***Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, genel yoğun bakım ünitesinde (YBÜ) tek günlük nokta prevalans yöntemiyle hasta profilini, klinik parametreleri belirlemek; mekanik ventilatör kullanımıyla hastalık şiddeti, kalış süresi ve yaş arasındaki ilişkileri değerlendirmektir. Ayrıca tıp fakültesi öğrencilerinin veri toplama sürecine entegrasyonunu kapsayan öğrenci destekli araştırma modelinin eğitimsel değerini ortaya koymak hedeflenmiştir. Çalışma, tek günlük kesitsel nokta prevalans tasarımıyla gerçekleştirilmiştir. Standart veri toplama eğitimi alan tıp fakültesi 3. sınıf öğrencileri, APACHE II skoru hesaplama ve veri kayıt süreçlerine aktif olarak katılmış; tüm veriler sorumlu hekimler tarafından doğrulanmıştır. Analize toplam 31 hasta dahil edilmiştir. İncelenen değişkenler yaş, cinsiyet, APACHE II skoru, YBÜ kalış süresi ve mekanik ventilatör gün sayısıdır. Normal dağılım Shapiro–Wilk testiyle değerlendirilmiş; grup karşılaştırmalarında Mann–Whitney U testi, değişkenler arası ilişkilerin incelenmesinde Spearman korelasyon analizi, bağımsız belirleyicilerin tespitindeyse çoklu lineer regresyon analizi kullanılmıştır. Hastaların yaş ortalaması $65.16 \pm 20,12$ yıl olup %58'i erkekti. APACHE II skoru ortalaması 7.94 ± 14.10 (medyan: 5), YBÜ kalış süresi ortalaması $29.16 \pm 44,86$ gün (medyan: 9) olarak saptandı. Hastaların %67'sine mekanik ventilatör, %55'ine inotrop tedavi uygulandı. Mekanik ventilatör desteği alan grupta APACHE II skoru anlamlı derecede yüksek bulundu ($p = 0.008$, $r = 0.48$). Yaş açısından gruplar arasında anlamlı fark saptanmadı ($p = 0.252$). Spearman korelasyon analizinde APACHE II skoru ile yaş ($r = 0.695$), kalış süresi ($r = 0.667$) ve mekanik ventilatör gün sayısı ($r = 0.583$) arasında anlamlı pozitif korelasyon tespit edildi (tümü $p < 0.05$). Çoklu lineer regresyon modelinde bağımsız belirleyici saptanamadı ($F = 1.149$, $p = 0.357$, Adj. $R^2 = 0.020$). Bu çalışmada, mekanik ventilatör desteği gereksiniminin daha yüksek APACHE II skorları ile ilişkili olduğu, buna karşın yaş ile mekanik ventilatör kullanımı arasında anlamlı bir ilişki saptanmadığı görülmüştür. Ayrıca APACHE II skorunun yaş, yoğun bakımda kalış süresi ve mekanik ventilatör gün sayısı ile pozitif ilişki gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte, çoklu lineer regresyon analizinde bağımsız belirleyici saptanmamış olması, bulguların örneklem büyüklüğü ve çalışma tasarımı çerçevesinde dikkatli yorumlanması gerektiğini düşündürmektedir. Öğrenci destekli ve öğretim üyesi gözetiminde yürütülen bu araştırma modeli, tıp öğrencilerinin klinik araştırma süreçlerine erken dönemde aktif katılımını destekleyen uygulanabilir bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Daha geniş örneklemli ve çok merkezli çalışmalarla bu modelin hem eğitimsel hem de bilimsel katkılarının daha kapsamlı biçimde ortaya konması yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nokta Prevalans, Yoğun Bakım, APACHE II, Mekanik Ventilasyon, Tıp Eğitimi

KOLOREKTAL KANSERDE EPİGENETİK: YENİLİKÇİ TANI YÖNTEMLERİ VE HEDEFE YÖNELİK TEDAVİLER

*Emine UYSAL, **Dilek AŞCI ÇELİK

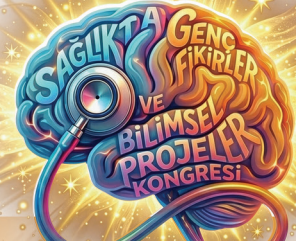
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Genetik kodun kendisinde herhangi bir farklılık yaratmadan, genlerin nasıl çalışacağını belirleyen ve hücreden hücreye aktarılabilen değişimler bütününe epigenetik adı verilmektedir. Epigenetik mekanizmalar; DNA metillenmesi, histon modifikasyonları ve kodlamayan RNA (ncRNA) dizileri olmak üzere üç ana koldan yürütülür. Genlerin okunmasını (transkripsiyon) doğrudan etkileyen olaylardan biri, kromatin ağının sıklığını belirleyen histon asetilasyonu veya metilasyonudur. Diğer yandan, tümör oluşumunu engelleyen genlerin bulunduğu "CpG adacıkları" adı verilen bölgelere metil gruplarının eklenmesi (DNA metilasyonu), bu koruyucu genlerin tamamen sessizleşmesiyle sonuçlanır. miRNA (mikro-RNA) ve lncRNA (uzun kodlamayan RNA) molekülleri de gen üretim süreçlerini transkripsiyon sonrasında yönetir. Kolorektal kanserlerin (KRK) gelişiminde bu mekanizmalardaki sapmalar, hastalığın gidişatını tahmin edebilmek ve hastaya özgü tedavi modelleri geliştirebilmek adına eşsiz birer biyobelirteç işlevi görür. Altın standart olan kolonoskopinin invaziv yapısı, maliyeti ve düşük hasta uyumu gibi kısıtlılıkları; sıvı biyopsileri en yenilikçi alternatif olarak öne çıkarmıştır. Dışkı ve kan gibi kolay elde edilebilen örneklerdeki serbest tümör DNA'larında saptanan metilasyon desenleri erken teşhis için oldukça hassas sonuçlar vermektedir. Klinik kullanıma giren en önemli araçlardan biri, kanda metillenmiş SEPT9 genini arayan EpiProColon testidir; dışkıda ise KRAS mutasyonu ile birlikte BMP3 ve NDRG4 metilasyonunu inceleyen Cologuard testi öne çıkmaktadır. Bu epigenetik veriler, seçilecek ilaca tümörün vereceği yanıtı veya direnci de önceden kestirmeyi sağlar. Örneğin; MGMT, CHFR ve TFAP2E genlerindeki metilasyon durumları belirli kemoterapi ajanlarına yanıtı belirlerken; miRNA-140 ve miRNA-21 düzeyleri nüks ihtimalini öngörebilmektedir. Kalıcı genetik mutasyonların aksine epigenetik hataların geri döndürülebilir olması; romidepsin ve vorinostat gibi histon deasetilaz (HDAC) inhibitörleri ile desitabin gibi DNA metiltransferaz (DNMT) baskılayıcı ajanların kullanımı için büyük bir tedavi potansiyeli yaratmaktadır. Bu ajanların immünoterapi veya standart kemoterapiyle birleştirilmesi, sessizleşmiş koruyucu genleri yeniden uyandırmayı hedeflemektedir. İlerleyen yıllarda kişiye özgü ve yan etkisi az kombinasyon tedavilerinin standartlaşması planlanmaktadır; ancak bu yöntemlerin yaygınlaşması adına tümör içi hücrel heterojeniteyi aşabilen geniş kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Epigenetik, Sıvı biyopsi, Kolorektal kanser



GEBELİK DİYABETİNDE ADİPOKİNLER POTANSİYEL BİYOBELİRTEÇ Mİ?

*Raul YUSİFOV, **Vehbi Atahan TOGAY

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Gestasyonel Diabetes Mellitus (GDM), gebeliğin yalnızca ikinci veya üçüncü trimesterlerinde ortaya çıkan, insülin disfonksiyonu veya pankreas beta hücrelerindeki genetik defektlere bağlı gelişen ve hiperglisemik tabloyla seyreden ciddi bir karbonhidrat metabolizması hastalığıdır. GDM hastalığının patofizyolojisinde ve tanısında 2 tip önemli adipokin türevi mühütemel role sahiptir, bunlar: adiponektin, leptin. Adipokinler, adipoz doku tarafından aktif olarak salgılanan ve glikoz metabolizmasında görevli sinyal proteinleridir. Adiponektin mitokondiyal biyogenez aktivasyonu ile D-glukoz uptake'ni meydana getirir. Esas olarak, adiponektin hepatik dokuda glukoneogenez inhibasyonu yapmaktadır. Kendine özgü, diyabete zemin hazırlama potansiyelinde olan 2 tip reseptör bulunur. AdipoR1 AMPK aktivasyonu yoluyla, AdipoR2 ise PPAR-alfa aktivasyonu yoluyla bilinmektedir. Hamilelik diyabetinde bozulmuş metabolik duruma takiben TNF-alfa ve IL-6 gibi enflamatuar sitokinlerde artış olur, bu durum adiponektin transkripsiyonunu büyük ölçüde baskılar. Hiperinsülinemi tablosu bu durumu daha da şiddetlendirir ve sonuç olarak insülin hassasiyeti önemli ölçüde azalır. Leptin çok benzer mekanizma üzerinden aynı klinik hastalık oluşturma potansiyelindedir, fakat insülin'e olan duyarlılık azalmasında seviyesindeki artış ile sebep olmaktadır. Leptin hormonu, hamilelik boyunca fetal ve plasental dokuda aktif bir şekilde salgılanmaktadır. Leptin reseptörleri akademik yazılarda obesity reseptors olarak kullanılmaktalar. Ob-R-S ve Ob-R-L reseptörleri hepatik dokuda glukoneogenez artırır, insülin salgısını inhibe ederler ve dolayısıyla GDM oluşumunu tetikleyebilirler. Bu durum, adiponektinlerde olduğu gibi TNF-alfa ve IL-6 ateşlenmesi ile başlar. GDM hastalığının teşhisi önemlidir, çünkü gebelik sırasında meydana gelen diyabet vakalarının tahminen %87'sini oluşturan metabolik bir rahatsızlıktır. İleri dönemlerde bu hastalık oksidatif stres sebebiyle hem anne hem de fetus için preeklampsi, makrozomi, omuz distosisi ve tip 2 diyabet gibi çeşitli komplikasyonlara zemin hazırlamaktadır. Bu değerlendirmenin temel amacı, GDM'nin patofizyolojisinde ve hastalığın prognozunda adiponektin ve leptin'in potansiyel biyomarker rollerini incelemektir. Araştırma GDM'nin seyrinde insülin direnci ile adipokin seviyeleri arasındaki ilişkinin ortaya konulmasına odaklanılmıştır. Özetle, GDM vakalarında adiponektin seviyesindeki düşüş ve leptin seviyesindeki yükseliş bu hastalığın oluşumunda potansiyel biyomarker olarak kullanılabilir. Veri tabanları: PubMed, Google Scholar, taranan yayın sayısı 15.

Anahtar Kelimeler: GDM, Enflamatuar sitokinler, Hiperadiponektinemi, Hipoleptinemi, Hiperinsülinemi

ACİLDE HER İLACI UYGULAMADAN ÖNCE AKILDA OLMASI GEREKEN SENDROM

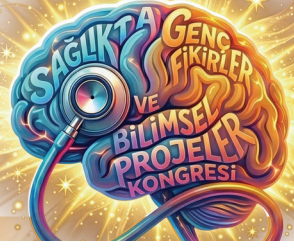
*Yağmur DEDE, *Ahmet Yunus HATİP

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Acil serviste ilaç uygulaması takiben gelişen anafilaksi, Kounis Sendromu çerçevesinde akut koroner sendromu tetikleyebilir. Kounis sendromu anafilaksi veya şiddetli alerjiyle başvuran hastalarda göğüs ağrısı, EKG değişikliği ve kardiyak enzim yüksekliği ile seyreden kritik bir tablodur. İlaçlar uygulama sonrası tetiklenen mast hücre degranülasyonu, koroner vazospazm veya plak rüptürüne yol açar. Erken tanı için tüm şiddetli alerji vakalarında kardiyak monitörizasyon ve yüksek klinik şüphe, hayat kurtarıcı multidisipliner yönetimin temelidir. 26 yaşındaki erkek hasta, sol yan ve sırt ağrısı yakınmalarıyla acil servise başvurmuştur. Fizik muayenesinde batın yumuşak olup rebound ve defans izlenmemiş, periferik nabızları doğal olarak değerlendirilmiştir. Hastanın vitalleri stabil olup nefrolitiazis öyküsü mevcuttur. Bu nedenle hastadan kontrastsız abdomen BT, kan ve tam idrar tahlili istenmiştir. Görüntüleme sol üreter proksimalinde ürolitiazis saptanmış; semptomatik tedavi amacıyla intramüsküler hiyosin-N-butilbromür ve metoklopramid uygulanmıştır. İlaç uygulamasından yaklaşık bir saat sonra, hasta sonuçlarını almak üzere acil servise döndüğünde ani başlangıçlı solunum sıkıntısı, ilerleyici siyanoz ve bilinç kaybı gelişmiştir. Hastanın kardiyak arrest halinde olduğu belirlenmiş ve derhal ileri kardiyak yaşam desteği (ACLS) protokollerine uygun şekilde CPR başlatılmıştır. Entübasyon sonrası kısa süreli resüsitasyon ile anterolateral MI ile uyumlu bir ritim elde edilmiştir. Bunu takiben ventriküler fibrilasyon gelişmiş; defibrilasyon uygulanmış ve amiodaron (Cordarone) infüzyonunun başlanmasıyla yeniden hemodinamik stabil ritim sağlanmıştır. Arrest sırasında alınan kan örneklerinde, önceki değerlere kıyasla belirgin eozinofil düzeyinde (%38) artış saptanmıştır. CPR sonrası yapılan ileri görüntüleme akut patoloji görülmemiştir. Hasta, altta yatan kardiyak etiolojinin aydınlatılması amacıyla yoğun bakıma yatırılarak koroner anjiyografi (KAG) planlanmıştır. KAG sonucunda LAD arterde %99 oranında kritik oklüzyon tespit edilmiş ve perkütan koroner girişim (PCI) uygulanmıştır. Yoğun bakımda derinleştirilen anamnezde, hastanın aile bireylerinde erken yaşta kardiyak hastalık ve muhtemel koroner arter hastalığı öyküsü bulunduğu öğrenilmiştir. Acil serviste yapılan her ilaç zararsız gibi görünse de özellikle kardiyak riski olan hastalarda çok dikkat etmeliyiz ve ilaç uygulaması sonrası belirli bir süre acil serviste takibini yapmalıyız.

Anahtar Kelimeler: Kounis Sendromu, Anafilaksi, Kardiyak arrest



ISPARTA İLİ'NDE KIRIM KONGO KANAMALI ATEŞİ HASTALIĞININ TOPLUMSAL FARKINDALIĞININ ARAŞTIRILMASI

*Ömer DEMİR, *Berrak SÖĞÜT, *Esmâ TEKMENÜRAY, *Elif Şura ÖZDEMİR,
*Zeynep AYDEMİR, *Bibi Mariam SADAT, **Alparslan MERDİN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Araştırma ve Uygulama Hastanesi, İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), keneler aracılığıyla bulaşan ve ciddi, yaşamı tehdit edebilen klinik tablolara yol açabilen viral bir hastalıktır. Bu çalışmanın amacı, Isparta ilinde yaşayan bireylerin KKKA hakkındaki farkındalık, bilgi düzeyi ve korunma yaklaşımlarını değerlendirmektir. Bu kesitsel anket çalışması 23 Aralık 2025 ile 20 Ocak 2026 tarihleri arasında 18 yaş üzeri 200 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Sağlık çalışanları çalışma dışı bırakılmıştır. Veriler, yüz yüze uygulanan çoktan seçmeli anket formu ile toplanmış ve tanımlayıcı istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların KKKA'yı daha önce duyduğunu belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%92,5) hastalığın kene ısırmasıyla bulaştığını doğru şekilde ifade etmiştir. Bununla birlikte katılımcıların doğa ve orman aktivitelerinde herhangi bir koruyucu önlem almadığını bildirmiştir. Katılımcıların %82,5'i hastalığın ölümcül olabileceğini düşünmektedir. Ancak hastalığın insandan insana bulaşamayacağını belirtmiştir. Kene teması durumunda katılımcıların %78'i keneye müdahale etmeden sağlık kuruluşuna başvurmayı tercih etmektedir. Isparta ilinde KKKA'ya ilişkin genel farkındalık düzeyi belirli bir seviyede olmakla birlikte, bulaş yolları ve korunma yöntemleri konusunda farkındalık yetersizliği bulunmaktadır. Bu bulgular, ilimizde KKKA hakkında farkındalık ve eğitim çalışmalarının artırılması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırım kongo kanamalı ateşi, Isparta

INNOVATIVE NON-INVASIVE THERAPEUTIC APPROACHES IN NEURODEGENERATIVE DISORDERS

*Cahide ASLAN, **Rahime ASLANKOÇ

*Süleyman Demirel University, Institute of Health Sciences, Department of Physiology, Isparta, Turkey

**Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Isparta, Turkey

ÖZET

Non-invasive treatment protocols that affect the nervous system through various physical stimuli such as electricity, light, and sound have emerged as a strong alternative to surgical methods in the management of neurodegenerative diseases. These approaches are designed to provide neuroprotection, generate anti-inflammatory effects, and correct mitochondrial dysfunction. In this context, the aim is to provide a scientific basis for individualized and combined treatment protocols that can be applied in the future to halt or reverse neurodegenerative processes by analyzing the modulatory roles of different physical modalities on neuronal activity. Transcranial Magnetic Stimulation (TMS) aims to enhance synaptic plasticity by stimulating cortical neurons with pulses generated through coils. Clinical studies have shown that it improves cognitive tests in patients with Alzheimer's disease (AD) and increases mobility in Parkinson's disease groups. Transcranial Direct Current Stimulation (tDCS) and Alternating Current Stimulation (tACS) applications have been found to improve memory performance and reduce amyloid-beta ($A\beta$) accumulation by regulating neuronal excitability. Transcranial Ultrasonic Stimulation (TUS) is reported to enhance microglial phagocytosis by targeting deep brain regions. Photobiomodulation (PBM) is reported to increase ATP production and support neuroplasticity by stimulating mitochondrial cytochrome-c oxidase activity. Repetitive EMF stimulation (REMFS) has been found to reduce $A\beta$ plaques by 24-30% and prevent memory loss in AD mouse models by activating autophagy-lysosome systems through quantum mechanical interactions. This process has been determined to affect protein phosphorylation and ATP synthesis through non-thermal mechanisms. In conclusion, non-invasive technologies are promising in the treatment of early-stage neurodegenerative diseases due to their ability to preserve cellular proteostasis and suppress neuroinflammation. However, more randomized controlled clinical trials are needed to develop personalized and combined treatment protocols.

Keywords: Neurodegeneration, Neuromodulation, Alzheimer, EMF, Autophagy



TIP ÖĞRENCİLERİNDE YAPAY ZEKA KULLANIMININ YAYGINLIĞI

*Ahmet Talha YILMAZ, *Sümeyye YILDIRIM, *Burak KARAKOÇ, **Osman GÜRDAL,
Mehtap SAVRAN, *Merve ERÇELİK KONCAK

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

****Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Yapay zeka (YZ), tıp eğitimini geliştirirken etik ve güvenilirlik endişelerine yol açmaktadır. Teknoloji kabulünde algılanan faydanın rolü bilinse de bilgi düzeyi ve tutumlar arasındaki ilişki belirsizdir. Bu çalışma, tıp öğrencilerinin YZ kullanımını ve algılanan faydayı etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kesitsel çalışmada 1 ve 3. sınıf tıp öğrencilerinden (n = 123) veri toplanmıştır. Anket; demografik özellikler, YZ bilgi düzeyi, kullanım sıklığı, etik kaygılar ve algılanan faydayı içermektedir. Veriler Spearman korelasyonu ve sıralı lojistik regresyon ile analiz edilmiş, p < 0.05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Tanımlayıcı analizler, katılımcıların tamamının YZ kullandığını ve %65,9'unun günlük kullanım bildirdiğini göstermiştir. Katılımcıların %91'i YZ araçlarını faydalı bulmuştur. Korelasyon analizinde kullanım sıklığı ile algılanan fayda arasında pozitif ilişki ($\rho = 0.416$, $p < 0.001$), bilgi düzeyi ile negatif ilişki ($\rho = -0.325$, $p < 0.001$) bulunmuştur. Sıralı lojistik regresyon sonuçları, kullanım sıklığının en güçlü belirleyici olduğunu ($\beta = -2.474$, $p < 0.001$), bilgi düzeyinin ise kısmi bir etkiye sahip olduğunu ($\beta = 1.703$, $p = 0.008$) göstermiştir. Cinsiyet, sınıf ve etik kaygılar anlamlı bulunmamıştır. Bu çalışma, YZ araçlarının tıp öğrencileri arasında yaygın olarak kullanıldığını ve yüksek düzeyde faydalı bulunduğunu göstermektedir. Kullanım sıklığının algılanan fayda üzerindeki güçlü etkisi, teknoloji kabul modelleri ile uyumludur. Bilgi düzeyinin negatif ilişkisi, deneyimin eleştirel değerlendirmeyi artırabileceğini düşündürmektedir. Etik kaygıların anlamlı olmaması, öğrencilerin pratik faydayı ön planda tuttuğunu göstermektedir. Sonuç olarak, davranışsal kullanım YZ algısını şekillendiren en önemli faktördür.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, Tıp eğitimi, Algılanan fayda, Kullanım sıklığı, Etik kaygılar

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE ÇOKLU EKРАН BAĞIMLILIĞININ BAŞARIYLA İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

*Elif EREN, *Seher ŞAHBAZ, *Melek Burcu ÜNLÜ, **Hikmet ORHAN

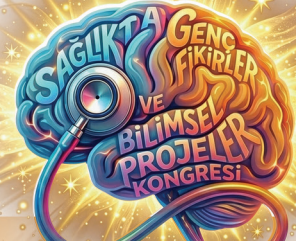
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3, Isparta, Türkiye

**Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Akıllı telefon ve internet bağımlılığı davranışsal bir bağımlılık türü olarak tanımlanmaktadır. Davranışsal bağımlılıkların etiolojisinde yer alan dürtü kontrol bozuklukları ve dopaminerjik ödül mekanizması, bireyin akademik yükümlülüklerini ve sosyal işlevselliğini sekteye uğratabilmektedir. Çalışmanın amacı Tıp Fakültesi öğrencilerinde çoklu ekran bağımlılığı ile akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu araştırma kesitsel tipte bir anket çalışmasıdır. Tıp Fakültesi öğrencileri arasında yürütülmüştür. Çoklu ekran bağımlılığı ölçeği (MSAS) ve demografik bilgileri içeren sorular katılımcılardan Google Forms aracılığı ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS 29 programı kullanılmıştır. Bulgular Araştırmaya katılan 294 tıp fakültesi öğrencisinden elde edilen veriler sonucunda, ölçek maddelerine verilen yanıtların ortalaması 1.79 ile 3,92 arasında değişim göstermiştir. Öğrencilerin en yüksek katılım gösterdiği maddeler, bilişsel meşguliyet ve planlanandan fazla süre harcama durumlarını yansıtmaktadır. Faktör analizi sonucunda üç alt ölçek oluşmuş ve açıklanan toplam varyans %62,90 olarak bulunmuştur. Katılımcıların alt ölçek ortalamaları; aşırı ekran süresinin 14.10, zorlayıcı davranışın 25.38 ve kontrol kaybının 6.83 puan olduğu görülmüştür. MSAS toplam puan ortalaması 46.31 olup, bu durum orta düzeyde bir bağımlılığa işaret etmektedir. Bu çalışmada hem aşırı ekran süresi hem de kontrol kaybı alt ölçek ortalamaları başarı düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bulunurken zorlayıcı davranış alt ölçeği ve MSAS toplam puan ortalamalarında farklılık anlamlı bulunmamıştır. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin ekran başında geçirdikleri zaman ve ekranların yaşamlarına hâkim olması konusunda farkındalık oluşturacak çeşitli etkinliklerin düzenlenmesinin önerilmesini desteklemektedir. Öğrencilerin çoklu ekran bağımlılığı puanı ile akademik başarı düzeyleri arasındaki negatif korelasyonun anlamlı olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekran süresi, Tıp öğrencileri, Akademik başarı, Faktör analizi



WILSON HASTALIĞI VE KUPROPTOZ

*Selma ÖZEL, **Vehbi Atahan TOĞAY

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Wilson Hastalığı ATP7B geninde meydana gelen mutasyon sonucu bakırın vücuttan uzaklaştırılamaması ve hücre içerisinde birikmesiyle karakterize otozomal resesif genetik bir hastalıktır. Bakır kan dolaşımı aracılığı ile başta beyin, kornea ve karaciğer olmak üzere çeşitli organlarda birikerek psikolojik ve nörolojik semptomlara ve atoni, siroz, bipolar bozukluk gibi çeşitli hastalıklara sebep olmaktadır. Hastalığın tanısında Liepzig tanı skorlama tablosu kullanılmaktadır. Bakır birikimi sonucu gözde oluşan Kayzer-Fleischer halkası gibi tipik bazı bulgular tanıda önemli rol oynamaktadır. 4 ve üzeri alınan skorla tanı konur, 3 puan tanıyı düşündürür, 2 ve altı puan tanıyı dışlamaya yardımcı olur. Sıklığı 30 binde birdir. Ancak bu sıklık bölgeler arası genetik izolasyon ve akraba evlilikleri gibi sebeplerle değişiklik gösterebilmektedir. Hastaların hepsinin semptom vermemesi veya tanı almaması gibi sebeplerle genetik prevalansın daha yüksek olduğu düşünülmektedir. 2022 yılında Tsektov ve arkadaşlarının ilk kez tanımladığı bakır ilişkili hücre ölüm yolağı olan kuproptoz ise Wilson Hastalığı için araştırılmaya başlanmıştır. Kuproptoz hücrede bakır birikimi aracılığıyla mitokondriyi çökerten bir ölüm yolağıdır. Genetik veya fizyolojik sebeplerle biriken bakır, ferrodoksin1 aracılığıyla reaktif bir forma indirgenir. Bu reaktif bakır formunun hedefi mitokondrideki lipoyl proteinlerdir. Başlıca Dihidrolipoamit S-asetiltransferaz gibi sitrik asit döngüsündeki lipoyl proteinlere bağlanıp o proteinin oligomerizasyonuna ve agregasyonuna sebep olur. Aynı zamanda hücrede demir-kükürt protein kümelerinin anormal kaybıyla birlikte mitokondride proteotoksisite ortaya çıkar. Sonuçta mitokondri çöker ve enerji kaynağı yok olan hücre ölüme gider. Wilson Hastalığının bakır birikimine bağlı bir hastalık, kuproptozun ise bakıra bağımlı ölüm yolağı olması bu iki durumun bağlantılılığının araştırılması gerektiğini düşündürmektedir. Pubmed ve WoS veri tabanları kullanılarak yapılan araştırma sonucunda 16 adet makale incelenmiştir. Kuproptoz ile ilişkili genlerin ifadesinin Wilson Hastalığında anlamlı bir şekilde yüksek oluşu, hastalık tedavi edildiği takdirde bu genlerin ifadelerinin normalleşmesi ve kuproptoz mekanizmasındaki ölüm sürecinin Wilson Hastalığındaki süreçle örtüşmesi gibi sebeplerle Wilson Hastalığı ve kuproptoz arasında güçlü bir bağlantı olduğu ve bu bağlantının hastalığın tedavisi noktasında gelecekte kıymetli olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: ATP7B, Bakır ilişkili hücre ölüm yolağı, FDX1

ASİSTAN HEKİMLERDE YAŞAM DOYUMU VE MESLEKİ YAŞAM KALİTESİNİN BELİRLEYİCİLERİ: MESLEKİ TERCİH VE NÖBET YÜKÜNÜN ROLÜ

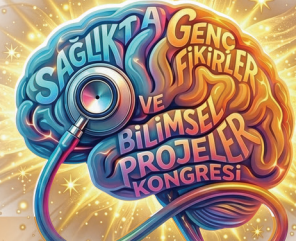
*Gülin ÖZDAMAR ÜNAL, *Fatma Havva ÇATALKAYA, *Halil KIRCIOĞLU, *İrem YEŞİLYURT,
*Belinay GÜNEBAKAN, *Nur Beren ÖZ, *Said Dahhak GENÇ

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Bu çalışma, asistan hekimlerde yaşam doyumu, tükenmişlik, eş duyum yorgunluğu ve mesleki tatmin düzeylerini belirlemek ve bu sonuçlar üzerinde mesleki tercih, çalışma yükü ve demografik değişkenlerin etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Tek merkezli, kesitsel tasarımdaki bu çalışmada veriler çevrimiçi anket yöntemiyle toplanmış ve 153 asistan hekim analize dahil edilmiştir. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri ve çalışma koşulları kaydedilmiş; yaşam doyumu Yaşam Doymu Ölçeği ile, mesleki yaşam kalitesi ise Profesyonel Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin mesleki tatmin, tükenmişlik ve eş duyum yorgunluğu alt boyutları kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışmaya 153 asistan hekim dahil edildi. Yaşam doyumu ile tükenmişlik arasında güçlü negatif korelasyon ($r = -0.652$, $p < 0.001$), yaşam doyumu ile mesleki tatmin arasında ise güçlü pozitif korelasyon saptandı ($r = 0.598$, $p < 0.001$). Aktif nöbet süresi yaşam doyumu ile negatif ($r = -0.384$, $p < 0.001$), tükenmişlik ile pozitif yönde ilişkiliydi ($r = 0.301$, $p < 0.001$). Çoklu doğrusal regresyon analizlerinde mesleki tercih değişkeni yaşam doyumu, tükenmişlik ve mesleki tatmin modellerinde en güçlü yordayıcı olarak öne çıktı. Mesleğini istemeyerek seçenlerde yaşam doyumu ($\beta = -0.359$, $p < 0.001$) ve mesleki tatmin ($\beta = -0.401$, $p < 0.001$) daha düşük; tükenmişlik ($\beta = 0.334$, $p < 0.001$) ve eş duyum yorgunluğu ($\beta = 0.164$, $p = 0.045$) daha yüksekti. Aktif nöbet süresi yaşam doymunu bağımsız olarak negatif yönde ($\beta = -0.275$, $p = 0.006$), tükenmişliği ise pozitif yönde yordadı ($\beta = 0.235$, $p = 0.026$). Evli olmak daha yüksek yaşam doyumu ile ilişkili bulundu ($\beta = 0.192$, $p = 0.013$). Mesleki tercih, asistan hekimlerin psikolojik iyilik hali ve mesleki tatmini üzerinde çalışma yükünden bağımsız güçlü bir belirleyici olarak öne çıkmaktadır. Nöbet yoğunluğunun tükenmişlik ve yaşam doyumu ile ilişkisi, çalışma koşullarının düzenlenmesi gerekliliğini desteklemektedir. Bulgular, tıp eğitimi sürecinde kariyer yönelimi ve psikososyal destek programlarının güçlendirilmesinin önemini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Asistan hekim, Tükenmişlik, Yaşam doyumu, Nöbet yükü, Mesleki tercih



OSTEOGENESİS İMPERFECTA PATOGENEZİNDE WNT SİNYAL YOLAĞI

*Çetin Efe EROĞLU, **Vehbi Atahan TOĞAY

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Osteogenesis imperfecta (OI), genellikle halk arasında 'Cam Kemik Hastalığı' olarak bilinen Tip 1 kolajeni kodlayan COL1A1 ve COL1A2 genlerinin mutasyonları sonucu ortaya çıkan genetik bir bağ dokusu hastalığıdır. Bu derlemede Osteogenesis imperfecta patogenezinde en önemli sinyal yolları ele alınmış ve WNT sinyal yolağı hakkında genel bilgi verilerek esas olarak bu yolak üzerindeki yapılan araştırmalar bir araya getirilmiştir. Bu amaçla WoS ve Pubmed veritabanları kullanılarak 17 makale incelenmiştir. WNT/Beta-katenin yolu, hücre içinde gen ekspresyonunu düzenleyen, osteoblast proliferasyonu, diferansiyasyonu ve kemik matrisi üretimi açısından önemli bir sinyal mekanizmasıdır. Bu yolakta WNT1, hücre yüzeyindeki Frizzled reseptörüne ve yardımcı reseptör olan LRP5/6'ya bağlanarak sinyalin başlamasını sağlar. Yapılan çalışmalar WNT/Beta-katenin sinyal yolağında WNT1'in kemikte aktif bir ligand ve osteosit-osteoblast iletişiminde önemli bir aracı olduğunu göstermektedir. WNT1 geninde meydana gelen mutasyonların kemik yapımını düzenleyen temel sinyal mekanizmalarının bozulmasına neden olduğu düşünülmektedir. Laine ve arkadaşlarının 2013'te yaptığı çalışmada OI patogenezinde kullanılan kolajen odaklı yaklaşım değişmiş ve WNT1 mutasyonları tanımlanmıştır. Heterozigot varyantların erken başlangıçlı osteoporoz ile, bialel mutasyonların ise OI fenotipiyle ilişkili olduğu görülmüştür. 2018'de yapılan bazı fonksiyonel analizlerde ise bu mutasyonların canonical Wnt/beta yolağını yetersiz aktive ederek osteoblast farklılaşmasını azalttığı saptanmış böylece genetik varyantların hücresel düzeyde fonksiyon kaybına yol açtığı doğrulanmıştır. 2017'de Joeng vd., Dmp1-Cre cKO fare modelinde WNT1 eksikliğinin trabeküler hacim azalmasına, düşük osteoblast aktivitesine ve artan kemik kırılabilirliğine yol açtığını göstermiş, WNT1 mutasyonlarının OI benzeri fenotipe neden olduğunu deneysel olarak kanıtlamıştır. Yine aynı çalışmada WNT1 fonksiyon kaybı modellerinde sklerostin inhibisyonunun etkisi araştırılmış, anti-sklerostin antikoru kullanımıyla WNT1 eksikliğine rağmen kemik yapımında ve kütlelerinde artış saptanmıştır. Bu araştırmalar, WNT1 mutasyonlarını doğrudan düzeltmek yerine sinyal yolağını sağlamlaştırmaya yönelik yaklaşımların OI tedavisinde umut verici bir strateji olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Cam kemik hastalığı, Kemik kırılabilirliği, Tip 1 kolajen, WNT1 mutasyonu

SAYISAL CİNSİYET ANOMALİLERİNDE EPİGENETİK DEĞİŞİKLİKLER

*Emel HAN, **Vehbi Atahan TOĞAY

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Sayısal cinsiyet kromozomu anomalileri (SCKA), insan hücrelerindeki eşey kromozomlarının normalden (46, XX veya 46, XY) eksik ya da fazla olmasıyla ilişkilendirilen, 1/400 doğumda görülen genetik sendromlardır. En iyi bilinen örnekleri Turner (45, X) ve Klinefelter (47, XXY) sendromlarıdır. Bu anomalilerin oluşumunda temel mekanizma kromozomların veya kromatitlerin mayoz bölünme esnasında ayrılmamasıdır. Homolog kromozomların ayrılmaması mayoz 1 hatalarının, kardeş kromatitlerin ayrılmaması ise mayoz 2 hatalarının oluşmasına sebep olur. Postzigotik mitotik hatalar ise mozaik karyotiplerin oluşumuna neden olur. Geleneksel yaklaşım, bu sendromlarda oluşan fenotiplerin temel nedenini gen dozajındaki değişikliklere bağlarken son yıllarda yapılan transkriptomik ve epigenetik çalışmalar kromozom sayısındaki değişimin yalnızca ilgili kromozom üzerindeki genleri değil, otozomal gen ekspresyonu ve epigenetik düzenleyici ağları da etkilediğini göstermiştir. Bu derlemenin amacı SCKA'da geleneksel yaklaşım yerine son yıllarda yapılan epigenetik çalışmaları incelemektir. Bu amaçla WoS ve Pubmed veritabanları kullanılarak 25 makale incelenmiştir. Bu anomalilerde başlıca genom hipometilasyonu, H3K27me3, H3K9me3 gibi bazı histon işaretlerinde değişiklikler, circRNA-miRNA-mRNA etkileşim ağlarındaki bozulmalar, epigenetik yaş hızlanması gibi epigenetik değişimler görülmektedir. Turner sendromunda (TS) bu değişiklikler daha çok hipometilasyon ve yüksek epigenetik yaş artışı şeklindeyken Klinefelter sendromunda (KS) daha dengeli metilasyon değişiklikleri ve daha hafif epigenetik yaş artışı tespit edilmiştir. Epigenetik yaş artışı, PhenoAge, GrimAge, DunedinPACE ve DNA telomer uzunluğu gibi belirteçlerle değerlendirilir ve bu yaş artışının kardiyovasküler risk artışı ve azalmış yaşam beklentisi ile bağlantılı olduğu görülmüştür. Ayrıca TS'de immün ağlarla ilişkili circRNA modifikasyonları görülürken KS'de nörolojiyle ilgili gen ağlarında değişiklik görülmüştür. 47, XXX bireylerde inaktif X kromozom sayısı arttıkça doz etkisinin lineer artış gösterdiği; 47, XYY bireylerde ise XCI mekanizması olmadığından Y genlerinin doğrudan doz etkisi gösterdiği ayrıca bazı immün yolların hipometile olduğu görülmüştür.

Bu epigenetik değişimlerin; geri dönüşümlü olabilmeleri, erken biyobelirteç olarak kullanabilmeleri, epigenetik saatlerin prognostik olabilmeleri, hedeflenebilir terapilerde yol gösterici olmaları ve OGT, UTX ve metilasyon yollarının gelecekte terapötik hedef olarak kullanılabilmesi yönüyle klinik öneme sahip olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Epigenetik yaş artışı, Hipometilasyon, Klinefelter Sendromu, Turner Sendromu



DIYABETİK RETİNOPATİDE BİYOKİMYASAL PARAMETRELER VE MOLEKÜLER BELİRTEÇLER

*Özgür UZUN, *Ahmet Umut ARSLAN, *Abdul AZİZ, *Fatima HUSEYNLİ,
*Mehmet Yusuf EROĞLU, *Muhammet Ufuk YOZGAT, *Selenay ŞENGÜN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Bu derleme, dünyada görme kaybının başlıca nedenlerinden biri olan diyabetik retinopatinin (DR) erken tanısı ve yeni tedavi stratejilerinin geliştirilmesi amacıyla, hastalık sürecinde rol oynayan biyokimyasal parametreleri ve moleküler belirteçleri incelemektedir. Çalışmada, DR gelişiminin sadece mikrovasküler bir olay olmadığı, nörodejeneratif süreçlerin de damar hasarından çok daha önce başladığı ve patogeneze kritik rol oynadığı vurgulanmaktadır. Derleme kapsamında teşhis ve tedaviye rehberlik edebilecek çeşitli belirteç grupları detaylandırılmıştır. HbA1c, lipid profili ve ortalama trombosit hacmi (MPV) gibi metabolik ve glisemik kontrol parametrelerinin hastalığın ilerlemesiyle olan güçlü ilişkisi ortaya konmuştur. Ayrıca TNF- α , IL-6 ve hs-CRP gibi inflamatuvar mediyatörlerin, kan-retina bariyerini bozarak vasküler hasarı tetiklediği belirtilmektedir. Hastalığın ilerleyen evrelerinde anjiyogenezi uyaran VEGF ve HIF-1 α gibi faktörlerin arttığı, buna karşılık yeni damar oluşumunu engelleyen PEDF gibi koruyucu faktörlerin ise azaldığı görülmektedir. Hüresel boyutta yıkıma yol açan oksidatif stres belirteçlerindeki (örneğin MDA) artış ile BDNF ve NGF gibi koruyucu nörotrofik faktörlerdeki azalmalar retina hasarına katkıda bulunmaktadır. Bunlara ek olarak, B12 ve D vitamini eksiklikleri ile miRNA'lar gibi epigenetik faktörlerin de hastalığın seyrini doğrudan etkilediği gösterilmektedir. Sonuç olarak, diyabetik retinopatinin tanı ve takibinde bu moleküllerin tek tek değil, kapsamlı bir "biyobelirteç paneli" halinde değerlendirilmesinin tanısal duyarlılığı çok daha fazla artıracığı savunulmaktadır. Bu yaklaşımın ve özellikle vasküler hasar öncesi gerçekleşen nörodejenerasyon belirteçlerine odaklanmanın hem erken teşhis oranlarını iyileştireceği hem de kişiselleştirilmiş tedaviler için yeni bir çağ açacağı belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anjiyogenez, Biyobelirteçler, Diyabetik retinopati, İnflamasyon Nörodejenerasyon

ÇOCUK PSİKİYATRİSİ POLİKLİNİĞİNE BAŞVURAN EBEVEYNLERİN RUH SAĞLIĞI OKURYAZARLIĞININ İNCELENMESİ

*Fulya ŞİMŞEK, **Halime Canan SARIKAN, **Adil Arda AK,
**Batoul AYACH, **Ahmet SEZEN, **İşıl KORKMAZ

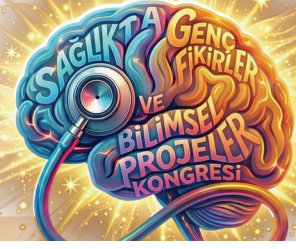
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Ruh sağlığı okuryazarlığı, bireylerin ruhsal bozuklukları fark etme, bunlarla baş etme ve gerekli desteğe yönelme konusundaki bilgi ve inançlarıdır. Ebeveynlerin bu konudaki yeterliliği çocuklarda ortaya çıkabilecek ruhsal sorunların erkenden fark edilmesi ve uygun destek hizmetlerine yönlendirilmesi açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, çocuk psikiyatri polikliniğine başvuran çocukların ebeveynlerinde ruh sağlığı okuryazarlığı düzeyini değerlendirmek ve ruh sağlığı okuryazarlığının sosyodemografik özellikler ile ilişkisini incelemektir. Çalışmaya çocuk psikiyatri polikliniğine başvuran 150 ebeveyn dahil edilmiştir. Veriler Sosyodemografik Veri Formu ve Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği (RSOY-Ö) ile toplanmıştır. Katılımcıların %67,3'ü (n = 101) anne, %32,7'si (n = 49) babaydı. Ebeveynlerin yaş ortalaması 41.13 ± 7.47 yılıdır. Ebeveynlerin RSOY-Ö toplam puan ortalaması 15.49 ± 3.38 ; bilgi, inanç ve kaynak odaklı alt boyut puan ortalamaları sırasıyla 7.95 ± 1.99 , 4.13 ± 1.85 ve 3.41 ± 0.94 olarak bulundu. RSOY-Ö toplam, bilgi ve kaynak alt boyut puan ortalamaları ebeveyn cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermedi, inanç alt boyut puan ortalaması annelerde anlamlı düzeyde daha yüksekti (p = 0.012). Üniversite mezunu ebeveynlerin RSOY-Ö toplam ve inanç alt boyut puan ortalamaları, lise ve altı eğitim düzeyindeki ebeveynlere göre anlamlı ölçüde daha yüksekti (sırasıyla p < 0.001; p < 0.001). Çalışan ebeveynlerin RSOY-Ö toplam, bilgi ve kaynak alt boyut puan ortalamaları, çalışmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksekti (sırasıyla p = 0.019; p = 0.010; p = 0.042). Boşanmış ebeveynlerin RSOY-Ö toplam, bilgi ve inanç alt boyut puan ortalamaları, evlilerden anlamlı ölçüde daha yüksekti (sırasıyla p = 0.004; p = 0.045; p = 0.042). Psikiyatrik hastalık tanısı olan ebeveynlerin RSOY-Ö toplam puan ortalamaları, tanısı olmayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek saptanırken, bilgi alt boyut puan ortalamaları istatistiksel anlamlılık sınırında bir yükseklik sergiledi (sırasıyla p = 0.030; p = 0.053). Araştırma bulguları, ebeveynlerin ruh sağlığı okuryazarlığı düzeylerinin çalışma durumu, eğitim düzeyi, medeni durum ve psikiyatrik tanı varlığına göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, ruh sağlığı okuryazarlığını geliştirmeye yönelik müdahalelerde özellikle düşük eğitim düzeyine sahip ve çalışma yaşamında aktif olmayan ebeveynlere öncelik verilmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ruh sağlığı okuryazarlığı, Çocuk psikiyatrisi, Ebeveyn



ÜÇLÜ NEGATİF MEME KANSERİNDE PI3K / AKT/MTOR YOLAĞINI HEDEFLEYEN TEDAVİ SEÇENEKLERİ

*Mustafa ÇETİNKAYA, **Dilek AŞCI ÇELİK

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Üçlü negatif meme kanseri (ÜNMK), yüksek heterojenite ve invazyon gösteren meme kanseri alt tipidir. Meme kanserlerinin yaklaşık %20'sini oluşturan ÜNMK; hormonal (östrojen, progesteron) reseptörlerden ve insan epidermal büyüme faktörü reseptörü-2 (HER-2) reseptöründen yoksundur. Dolayısıyla klasik tedavi rejimleri ÜNMK'de uygulanamamaktadır. Araştırmacılar, yeni tedavi seçenekleri üzerine araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmalar kapsamında hücre sağkalımı, apoptozun inhibisyonu, hücre göçü gibi tümoral olaylarda yer alan ve ÜNMK olgularının yaklaşık %60'ında düzensizleştiği bilinen fosfatidilinozitol 3-kinaz/protein kinaz B/ mekanistik rapamisin hedefi (PI3K/Akt/mTOR) yolağı önemli bir hedefdir. Bu derleme çalışmasının amacı PI3K/Akt/mTOR yolağını hedefleyen tedavi seçeneklerini güncel literatür ışığında incelemektir. Yapılan çalışmalarda bu yolağı farklı noktalarından hedefleyen inhibitörlerin birbirleri arasında ve kendi içlerinde farklı seviyelerde etkinlik gösterdiği belirlenmiştir. Üzerinde birçok çalışma gerçekleştirilen PI3K inhibitörü buparlisib, güncel olarak ÜNMK kemoterapisinde kullanılan bir ajan olan paklitaksel ile kombine olarak kullanıldığında plasebo + paklitaksel koluna üstünlük gösterememiştir. Bu, toksisiteye işaret etmekte ve ÜNMK'de klinik kullanımı sınırlamaktadır. Akt inhibitörlerinden kapivasertib ve ipatasertib, paklitaksel ile kullanıldıklarında plasebo kollarına göre medyan ilerlemesiz sağkalım (PFS) artmaktadır. Hatta bu iki inhibitör ve paklitaksel beraber kullanıldıklarında medyan PFS 3,7 aydan 9,3 aya çıkarak daha dramatik bir artış göstermektedir. Tüm bunlar kapivasertib ve ipatasertib için gelecek çalışmalar açısından umut vadetmektedir. Allosterik mTOR inhibitörlerinin klinik etkinlikleri, ribozomal protein S6 kinaz beta-1 (S6K1) fosforilasyonunun azalmasına bağlı negatif geri bildirim mekanizmasının bozulması gibi direnç mekanizmaları nedeniyle sınırlı kalmaktadır. Bu direnç mekanizmalarını atlatabilmek amaçlı mTORC1/mTORC2 inhibitörleri geliştirilmiş fakat toksisite nedeniyle istenen klinik başarıya ulaşamamıştır. PI3K/mTOR ikili inhibitörleri de direnç problemini ortadan kaldırmak için geliştirilmiştir fakat hâlâ klinik çalışma aşamasındadır. PI3K/Akt/mTOR yolağı ÜNMK için iyi bir hedef olmakla beraber bu yolağı hedefleyen bahsi geçen inhibitörlerden hiçbiri rutin klinik kullanımda yer almamaktadır. Bu yolağın üzerinde yapılan çalışmalar tedavi seçenekleri arasında dikkat çekmekle birlikte direnç ve toksisiteden kurtulabilmek için kombine tedavilere odaklanması gerektiği ve klinik kullanıma dahil edilmesi için daha ileri çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üçlü negatif meme kanseri, PI3K/Akt/mTOR, Tedavi, İnhibitör

TIP ÖĞRENCİLERİNİN SEZARYEN VE VAJİNAL DOĞUMA İLİŞKİN TERCİH VE ALGILARI

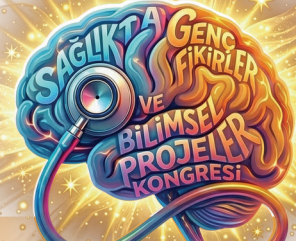
*Mekin SEZİK, **Gülsüm İclal AKKURT, **Ayşe HELVACI, **Sümevra TİMUR

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye
**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Bu çalışma, tıp fakültesinde öğrenim gören dönem 3 ve dönem 4 öğrencilerinin sezaryen ve normal doğuma yönelik algı, tutum ve tercihlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, kadın hastalıkları ve doğum stajı sonrasında öğrencilerin kendi gebeliklerine ya da partnerlerinin gebeliklerine yönelik doğum şekli tercihlerini ne yönde değiştirdiğinin incelenmesi hedeflenmektedir. Bu kesitsel ve tanımlayıcı anket çalışmasında, Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören ve çalışmaya gönüllü olarak katılan dönem 3 ve dönem 4 öğrencilerinin sezaryen ve vajinal doğuma ilişkin tercih ve algıları karşılaştırıldı. Veriler, literatür doğrultusunda hazırlanan ve sosyodemografik özellikler, doğum tercihleri, bilgi düzeyi ile algı ve tutumlara yönelik soruları içeren anket formu aracılığıyla çevrimiçi yöntemle toplandı. Örneklem büyüklüğü, benzer çalışmalar dikkate alınarak yeterli istatistiksel güç sağlayacak şekilde planlandı. Katılımcıların %58,3'ü kendini kadın, %41,7'si erkek olarak tanımlamaktaydı; %68,2'si dönem 3, %31,8'i dönem 4 öğrencisiydi. Öğrencilerin sadece %45,5 ve %40,9'u vajinal doğumun sırasıyla anne ve bebek açısından güvenli olduğunu düşünmekteydi. Katılımcıların kendi veya partnerleri için %28,6'sı vajinal doğumu, %20,3'ü sezaryen doğumu, %45,1'i ise tıbbi endikasyona göre doğum şeklini seçeceğini belirtti. Düşük riskli bir gebelikte klinikte vajinal doğum önerme oranı sadece %50,4 olarak saptandı. Tıp öğrencilerinin önemli bir kısmının vajinal doğumu anne ve bebek açısından güvenli olarak değerlendirmemesi ve düşük riskli gebeliklerde vajinal doğum önerme oranlarının sınırlı kalması dikkat çekicidir. Klinik staj deneyiminin öğrencilerin doğum şekline yönelik algı ve tercihlerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu bulgular, tıp eğitiminde fizyolojik doğum sürecine yönelik teorik ve klinik eğitimin güçlendirilmesinin gerekli olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Vajinal doğum, Sezaryen, Tıp eğitimi, Doğum tercihi, Doğum algısı



PARKİNSON HASTALIĞINDA NLRP3 VE MİTOFAJİNİN İNFLAMATUVAR ETKİLEŞİMİ

*Feyza KORAL, **Dilek AŞCI ÇELİK

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Parkinson hastalığı, substantia nigra'da bulunan dopaminerjik nöronların dejenerasyonu veya kaybı ile görülen ilerleyici bir hastalıktır. Nörodejeneratif bir hastalık olan Parkinson hastalığında dopamin miktarının azalmasına bağlı klinikte tremor, rijidite, bradikinezi ve postüral instabilite şeklinde motor semptomlar görülmektedir. Bu semptomların dışında ağrı, demans, yavaş düşünme, uyku problemleri ve depresyon gibi motor olmayan semptomlar da görülebilir. Parkinson hastalığında mitokondriyal disfonksiyon, oksidatif stres, yanlış katlanmış proteinler, hasarlı organellerin kusurlu otofajik temizlenmesi ve sinir sisteminde oluşan inflamatuvar bir yanıt olan nöroinflamasyon, hastalığın patogenezinde yer alan mekanizmalardandır. Nöroinflamasyon, zarar veren uyarıcılardan koruyan bir yanıt olarak başlasa da aşırı hale gelmesi veya kronikleşmesiyle sinir sistemi yapılarında bozulmalara neden olmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar, nöroinflamasyonun Parkinson hastalığının bir sonucu değil, bu süreci besleyen aktif bir mekanizma olduğunu göstermektedir. Parkinson hastalığının moleküler mekanizmasında, alfa-sinüklein proteinlerinin yanlış katlanması sonucu oluşan Lewy cisimcikleri olarak adlandırılan agregatlar bulunmaktadır. Bu alfa-sinüklein birikimi, PAMP'leri ve DAMP'yi tanıyan TLR'ler inflamatuvar süreci başlatır. Bu reseptörlerin uyarılmasıyla NF-κB'nin aktivasyonu NLRP3, pro-IL-1β ve pro-IL-18'in düzenlenmesinde artışa neden olarak NLRP3 inflamazomunun hazırlık aşamasını oluşturmaktadır. NLRP3'ün ikinci aşaması olan aktivasyon basamağında; mitokondriyal stres, K⁺ çıkışı veya ROS gibi uyarıların etkisiyle NLRP3 oligomerize olur ve ASC'nin prokaspaz-1 ile birleşmesi sağlanır. Bunun sonucunda kaspaz-1 aktive edilir, IL-1β ve IL-18 salınımı gerçekleşir ve inflamatuvar yanıt başlatılır. NLRP3 aktivasyonunun baskılamasında mitofaji önemli bir düzenleyici mekanizmadır. Mitofajiye eşlik eden çeşitli mekanizmalar arasında PINK1-Parkin bağımlı yol işlevsiz mitokondrilerin zar proteinlerini ubiquitinleyerek mitofajiye yol açmaktadır. Parkinson hastalığında ise mitofaji bozulmuştur. Hasarlı mitokondrilerin birikmesi ise nöroinflamasyonun tetiklenmesine ve ilerleyici nörodejenerasyona neden olmaktadır. Yapılan son çalışmalar, Parkinson hastalığının semptomlarını hafifleten geleneksel dopaminerjik tedavilerinin yanında yeni yaklaşımlar olarak NLRP3 inflamazomu inhibisyonu, otofaji/mitofaji artırıcı ajanlar umut vadeden terapötik hedefler arasında yer almaktadır. Bu derlemenin amacı geleneksel dopaminerjik tedavi yaklaşımlarının ötesinde Parkinson hastalığının patogenezindeki NLRP3 inflamazomu ve mitofaji bozukluğunun rolünü güncel çalışmalarla incelemektir. Bu amaçla Pubmed veritabanı kullanılarak 11 makale incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: NLRP3 inflamazomu, Nöroinflamasyon, Mitofaji, Parkinson hastalığı

MATERNAL GLİSEMİ SEVİYELERİNİN FETAL NÖRAL TÜP DEFEKTLERİNİN ANATOMİK LOKALİZASYONU İLE İLİŞKİSİ

*Mekin SEZİK, **Ali GÜNYÜZ, *Oğuz DAĞLI, **Özgür Mert YEŞİLMEN, *Kadriye Nilay ÖZCAN

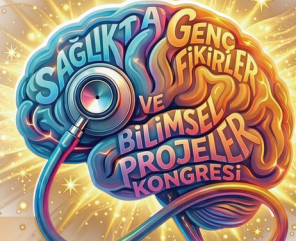
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Maternal glikoz intoleransının fetal nöral tüp defektleri (NTD) riskini artırdığı iyi bilinmekle beraber mevcut çalışmalar genellikle defektin varlığı veya yokluğu üzerine odaklanmıştır. Hiperglisemiye bağlı gelişen oksidatif stres ve embriyonik hücre apoptozunun, nöral tüpün hangi kısmını daha fazla etkileyebileceği net değildir. Buna dayanarak mevcut araştırmada ilk trimester maternal açlık kan şekeri (AKŞ) ölçümlerinin açık fetal NTD'nin anatomik lokalizasyonu (kraniyal, spinal) ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Beş yıllık dönemde kliniğimizde prenatal dönemde tanısı konulan açık NTD olguları dahil edildi (n = 46). Hasta dosyalarından gravida, parite, düşük sayısı, ilk trimester maternal hemoglobin, beyaz küre, trombosit sayımı ve AKŞ değerleri ile NTD tipi kaydedildi. NTD lokalizasyonu kraniyal (akrani-anensefali sekansı, ensefalosel) ve spinal olarak iki grupta (sırası ile n = 34 ve n = 12) ele alındı. Gruplar Mann-Whitney U-testi ile karşılaştırıldı. AKŞ değerlerinin bağımsız etkisinin değerlendirilmesi için lojistik regresyon kullanıldı. İki grup arasındaki gravidite, parite, düşük sayısı, beyaz küre ve trombosit sayımları benzerdi (sırasıyla p = 0.25, p = 0.15, p = 0.64, p = 0.91, p = 0.85). Maternal hemoglobin (11.43 ± 1.24 g/dL'ye karşılık 12.3 ± 0.99 g/dL) ve AKŞ değerleri (82.9 ± 9,1 mg/dL'ye karşılık 93.5 ± 17,5 mg/dL) ise kraniyal NTD'li gebeliklerde spinal NTD'lilere kıyasla daha yüksek bulundu (sırası ile p = 0.02 ve p = 0.09). Hemoglobin ve AKŞ'nin değişken olarak girildiği lojistik regresyon modelinde kraniyal NTD açısından sırası ile p = 0.072 ve p = 0.077 değerleri elde edildi. Maternal açlık glikoz düzeylerinin kraniyal NTD olgularında daha yüksek bulunması, hipergliseminin nöral tüpün kraniyal kapanma süreçleri üzerinde daha belirgin bir etkisi olabileceğini düşündürmekle birlikte istatistiksel anlamlılık sınırında kalan sonuçlar daha geniş örneklem ile doğrulanmalıdır. Bu bulgular, erken gebelikte maternal glisemik kontrolün yalnızca NTD riskini değil, aynı zamanda defektin anatomik lokalizasyonunu da etkileyebileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Gebelik, Glikoz intoleransı, Kan şekeri, Nöral tüp defekti



NEUROLONGEVİTY PERSPEKTİFİNDEN YAŞAM BOYU ÖĞRENME: BİLİŞSEL GERİLEMİYİ ÖNLEMEDE NÖROPLASTİSİTENİN ETKİSİ

*Tayfun BAŞER, **Mustafa SAYGIN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoloji Ana Bilim Dalı

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı

ÖZET

Geleneksel yaşlanma modelleri bilişsel düşüşü kaçınılmaz bir süreç olarak görürken, "neurolongevity" paradigması beynin fonksiyonel bütünlüğünün yaşamın son evrelerine kadar korunabileceğini savunur. Bu sürecin merkezinde, beynin yeni deneyimlerle nöronal bağlarını yeniden yapılandırma kapasitesi olan nöroplastisite yer almaktadır ve geleneksel görüşün aksine beynin ömür boyu kendini yenileyebileceği vurgulanmaktadır. Zihinsel egzersizler ve öğrenme süreçleri, yaşlanmaya bağlı beyin yıkımına karşı "Bilişsel Rezerv" oluşturmaktadır. Zihinsel esneklik üzerinde, n-back görevleri gibi nörobilişsel müdahalelerin, neurofeedback yöntemlerinin ve uzun süreli potansiyasyon mekanizmalarının rolleri bulunmaktadır. Bellek eğitiminde kullanılan n-back görevleri ve neurofeedback dijital müdahaleler, prefrontal korteks ve parietal loblar arasındaki ağları optimize etmektedir. Ayrıca uzun süreli potansiyasyon süreciyle nöronal bağlar güçlenmektedir. Bilişsel rezerv; yüksek eğitim, entelektüel merak ve sosyal etkileşimlerle beslenerek beynin patolojik hasarlara karşı direncini artırır. Çalışma belleği egzersizleri ve dijital tabanlı neurofeedback müdahaleleri, prefrontal korteks verimliliğini optimize ederek yönetici işlevleri güçlendirir. Ayrıca, Akdeniz tipi beslenme, düzenli uyku ve fiziksel egzersiz gibi yaşam tarzı faktörler, nöroplastisiteyi destekleyerek bilişsel eşik değerini yükseltebilmektedir. Yaşam boyu öğrenme aktiviteleri, bilişsel gerilemeyi öteleyen proaktif stratejilerdir. Bu yaklaşımların toplum sağlığı politikalarına entegrasyonu, yaşlanan nüfusun bağımsız zihinsel işlevselliğini korumada kritik öneme sahiptir. Bilişsel gerileme önlenemez bir durum değil, doğru müdahalelerle ötelenebilir bir süreçtir. Bu derleme, yaşam boyu öğrenme ve sistematik bellek eğitiminin bilişsel gerileme üzerindeki koruyucu etkilerini "Bilişsel Rezerv Hipotezi" çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bellek eğitimi, Bilişsel rezerv, Neurolongevity, Nöroplastisite, Yaşam boyu öğrenme

KREATİN TAKVİYESİNİN MTORC1 YOLAĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

*Muharrem Cem BAŞKURT, **Dilek AŞCI ÇELİK

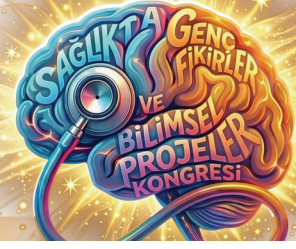
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Kreatin, günümüzde özellikle vücut geliştirme sporu ile uğraşan bireylerin sıkça kullandığı, hücrelerin ani enerji ihtiyacını karşılayan fosfokreatin bileşiğinin oluşumunda kullanılan; arjinin, glisin ve metiyonin aminoasitlerinden oluşan bir bileşiktir. Vücutta sentezinde böbrek, pankreas ve karaciğer görevlidir. Hücre içerisine SLC6A8 proteini ile alınmaktadır. Kreatin vücutta sıklıkla kas hücrelerinde, kalpte ve beyinde bulunmaktadır. Vücutta spontan olarak kreatinine dönüşmektedir. Vücut geliştirme sporu ile uğraşan bireylerde kreatin takviyesinin temel kullanım amacı, direnç egzersizi sırasında performansı artırmak ve egzersiz sonrası yorgunluğu azaltarak toplam antrenman verimini yükseltmek, bu yolla da kas hipertrofisini desteklemektir. Moleküler düzeyde kreatin takviyesi mTORC1 yolağını başta olmak üzere pek çok yolağı etkilemektedir. Kreatin takviyesinin, özellikle direnç egzersizi ile birlikte uygulandığında, mTORC1 sinyal yolağının aktivasyonunu artırarak p70S6K fosforilasyonunu ve Akt aktivasyonunu destekleyebileceği; buna karşılık AMPK aktivasyonunu azaltabileceği bildirilmektedir. Artmış p70S6K fosforilasyonu, protein sentezinin düzenlenmesinde rol oynayan translasyonel mekanizmaların aktivasyonu ile ilişkili olup hücrel büyüme süreçlerini desteklemektedir. AMPK aktivasyonunun azalması sonucunda ULK-1 aracılı otofaji yolağı baskılanmaktadır ve bunun sonucunda hücrenin katabolik sinyalleri baskılanmaktadır. Akt aktivasyonunun artmasıyla da ubiquitin-proteozom yolağı inhibe edilmektedir ve böylelikle hücrenin katabolik fonksiyonları yeniden baskılanmaktadır. Kreatin takviyesinin mTORC1 yolağının stimülasyonunun yanı sıra IGF-1 ve MGF sentezini artırdığı da bilinmektedir. IGF-1 sentezindeki artışın, MAPK/ERK sinyal yolağı ile Akt sinyalizasyonunun aktivasyonunda artış ile ilişkili olduğu bildirilmektedir. Bu doğrultuda kreatin takviyesinin, mTORC1 aktivasyonunu artırması, AMPK aktivasyonunu baskılaması ve IGF-1 sentezini desteklemesi yoluyla hücrel anabolik sinyalizasyonu güçlendirebileceği ve katabolik sinyalizasyonu baskılayabileceği öne sürülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kreatin, Hipertrofi, mTORC1



ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SİBER STALKİNG: FARKINDALIK, MAĞDURİYET VE SOSYAL MEDYA KULLANIMI

*İbrahim EROĞLU, **Ali Eray GÖKSU, **Abdullah ÖĞÜT, **Eda Nur SAYIN,
**Saliha AKKOYUN, **Dilber GÖK, **Fatma Betül ÖZTÜRK

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Adli Tıp Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde siber stalking (siber takip) kavramına yönelik farkındalık düzeyini, mağduriyet sıklığını ve türlerini; sosyal medya platform tercihlerindeki cinsiyet farklılıklarını ve siber taciz deneyimlerinin bireylerde yarattığı psikolojik etkileri bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Çalışma ayrıca öğrencilerin stalking davranışlarını normleştirme eğilimlerini ve dijital güvenlik yeterliliği algılarını da incelemektedir. Araştırma kesitsel tanımlayıcı tasarımla yürütülmüş; çevrimiçi anket yoluyla farklı fakültelerdeki 321 üniversite öğrencisine (Kadın: 159, %49,5; Erkek: 162, %50,5; yaş ortalaması: 21,0) ulaşılmıştır. Katılımcıların %57,3'ü Tıp Fakültesi öğrencisidir. Anket; sosyal medya kullanım alışkanlıklarını, altı farklı mağduriyet türünü, sekiz maddelik stalking tutum ölçeğini, ilişki içi dijital kontrol deneyimlerini ve psikolojik belirtileri (PHQ/GAD benzeri ölçek) kapsamaktadır. Veriler tanımlayıcı istatistikler ve Ki-Kare testi ile analiz edilmiştir. Katılımcıların %30,5'i (n = 98) en az bir siber mağduriyet biçimine maruz kaldığını bildirmiştir; bu oran kadınlarda %43,4'e yükselirken erkeklerde %17,9 olarak saptanmıştır. Israrlı iletişim (%20,2), çevrimiçi taciz (%14,0) ve istenmeyen cinsel yaklaşım (%9,7) en sık bildirilen mağduriyet türleridir; bu üç kategoride kadın-erkek farkı istatistiksel olarak anlamlıdır (p < 0.0001). Platform tercihlerinde Twitter/X erkeklerde kadınlara kıyasla belirgin biçimde daha yaygındır (%63,0'a karşı %23,9; p < 0.0001); TikTok ise kadınlarda daha sık kullanılmaktadır (%42,1'e karşı %22,8; p = 0.0004). Katılımcıların %46,7'si tanıdığı birinin arkadaş profillerine bakmanın normal olduğuna katılmakta, %39,6'sı yanıt vermeyeni kontrol ettiğini bildirmektedir.

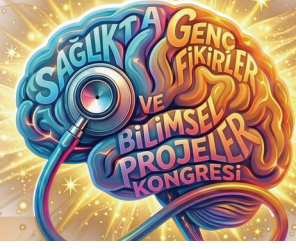
Psikolojik belirtiler değerlendirildiğinde depresif duygu (%61,7) ve ilgi/zevk kaybının (%59,2) öne çıktığı görülmektedir. Öğrencilerin üçte birini etkileyen siber mağduriyet, kadınları orantısız biçimde etkilemektedir. Siber stalking hakkında bilgi düzeyinin düşük olması (%73,5 az/hiç), adli bildirim oranının son derece sınırlı kalması (yalnızca %1,2 polise başvuru) ve bazı izleme davranışlarının normleştirilmesi, üniversite düzeyinde kapsamlı dijital farkındalık eğitimlerine ve çok disiplinli destek mekanizmalarına olan gereksinimi açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siber stalking, Sosyal medya, Suç, Mağduriyet



POSTER SUNUMLARI





SDÜ TIP FAKÜLTESİ ÜÇÜNCÜ, DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ANATOMİ DERSİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN ÖLÇÜLMESİ

*Yadiğar KASTAMONİ, **Ahmed Talha ODACI, **Ayşe Cansu GÖK, **Dila Naz BALTA, **Fatma Sude ÇİFTÇİ, **Gizem DOĞAN, **Tacim KARTAL

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye.

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye.

ÖZET

Tıp eğitiminin temelini oluşturan anatomi eğitimi, insan vücudunun yapı ve işlevinin anlaşılmasında kritik rol oynar. Çalışmamızda anatomi eğitimi almış ve stajlarda almaya devam eden SDÜ Tıp Fakültesi üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin anatomi dersi bilgi düzeylerinin anket yöntemiyle ölçülmesi amaçlanmıştır. Çalışma, SDÜ Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 90 öğrenci (30'ar üçüncü, dördüncü ve beşinci sınıf) üzerinde gerçekleştirildi. Veri toplama aracı olarak üç bölümden oluşan anket kullanıldı. Anketin ilk bölümünde öğrencinin kaçınıcı sınıfta/hangi stajda olduğu, anatomi dersi hakkında görüşleri ve anatomi dersine çalışma süreleri gibi giriş soruları, ikinci bölümünde 20 soruluk anatomi bilgi testi ve üçüncü bölümünde öz-değerlendirme soruları bulunmaktaydı. İkinci bölüme ait soruların her birinin doğru cevaplanma oranlarına bakılarak öğrencilerin anatomi dersi düzeylerinin değerlendirilmesi yapıldı. Anketin ikinci bölümünde uygulanan anatomi testi sonuçlarına göre en yüksek not ortalamasının dönem 3'e ait olduğu (47.17 ± 13.96), dönem 4'te ortalamanın belirgin şekilde azaldığı (42.83 ± 15.95) ve dönem 5'te ise kısmi bir artış olduğu (44.67 ± 15.79) görüldü. Dönemler arasındaki not ortalamaları tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırıldığında istatistiki olarak anlamlı bir fark olmadığı ($F(2, 87) = 0.61, p = 0.545$) tespit edilmiş olup, Tukey HSD post-hoc analizlerinin de tüm ikili karşılaştırmalarda bu sonucu desteklediği görüldü ($p > 0.05$). Anatomi testinde yer alan her soru doğru yanıtlanma bakımından analiz edildiğinde, "kemikler" konusuna ait ikinci sorunun yanıtlanma oranı oldukça yüksek bulundu (%87,78). Sorular konu bazında değerlendirildiğinde "solunum sistemi"ne ait soruların diğer konulara oranla daha yüksek oranda (%68,89) doğru yanıtlandığı görüldü. Dönemler arasında anatomi bilgi düzeyi açısından anlamlı bir fark saptanmamış olsa da stajlarda anatomi dersi bulunmayan dördüncü sınıfta ortalamanın düşmesi dikkat çekicidir.

Bu doğrultuda, klinik eğitim sürecinde anatomi bilgisini pekiştirmeye yönelik tekrar odaklı yaklaşımların, özellikle eksik olan stajlara anatomi eğitiminin entegre edilmesinin, bu sorunun azaltılmasına katkı sağlayabileceği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Anket, Anatomi testi, ANOVA, Tıp eğitimi

AKCİĞER KANSERİ TARAMASINDA DÜŞÜK DOZLU BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİNİN ROLÜ VE ÖNEMİ

*Derin İDİL, *Selim Samet GEDİK, **Süleyman Emre AKIN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye.

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Cerrahisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Akciğer kanseri (AK), dünya genelinde en sık teşhis edilen ve kansere bağlı ölümlerin en önde gelen nedenidir. Hastalığın çoğunlukla ileri evrede teşhis edilmesi tedavi başarısını sınırlamaktadır. Erken teşhis, hasta sağkalım oranlarını iyileştirmek için hayati önem taşımaktadır. Bu bildirinin amacı, yüksek riskli popülasyonda AK taraması için kullanılan düşük dozlu bilgisayarlı tomografi (DDBT) yönteminin etkinliğini ve güncel uygulama kriterlerini incelemektir. Çalışmada, AK tarama yöntemlerine ilişkin uluslararası klinik rehberler ve büyük ölçekli randomize kontrollü çalışmalar (NLST ve NELSON) kaynak alınmıştır. DDBT'nin mortalite üzerindeki etkisi, tarama kriterleri ve yöntemin kısıtlılıkları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmalar, 50-80 yaş arası, en az 20 paket/yıl sigara içme öyküsü olan bireylerde yıllık DDBT taramasının AK mortalitesini %20 ile %33 oranında azalttığını kanıtlamıştır. Ancak, tarama sonuçlarında yaklaşık %96'ya varan yüksek yanlış pozitiflik oranları saptanmış; bu durumun gereksiz invaziv prosedürlere yol açabildiği görülmüştür. DDBT, AK taramasında mortaliteyi azalttığı kanıtlanmış tek radyolojik yöntemdir. Bununla birlikte, radyasyon maruziyeti, maliyet ve yanlış pozitiflik oranları yöntemin en önemli zorluklarıdır. Gelecekte, DDBT taramalarının etkinliğini artırmak için uçucu organik bileşiklerin analizi ve yapay zeka destekli nodül değerlendirme sistemlerinin entegrasyonu umut verici tamamlayıcı yöntemler olarak görülmektedir. Sonuç olarak, riskli gruplarda DDBT tabanlı tarama programlarının uygulanması hayat kurtarıcıdır.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri, Tarama, Tomografi, Erken teşhis, Radyoloji



ARALIKLI ORUCUN METABOLİZMA, KAS GÜCÜ VE PERFORMANS ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

*Mustafa Alptuğ HANÇERKIRAN, *Kader DEMİRBAŞ, *Sıla DABAN,
*Simay YILDIZ, *Sıla Ilgın AVCI, **İlkay ARMAĞAN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Aralıklı Oruç (intermittent fasting, IF) son yıllarda kilo kontrolü ve metabolik sağlık açısından yaygın olarak tercih edilen bir beslenme modelidir. Ancak kas kaybı, metabolizma hızında azalma ve performans düşüşü gibi olası etkileri konusunda çeşitli tartışmalar bulunmaktadır. IF'in diğer diyet türlerine nazaran daha çok yağ yakımına yol açtığına dair birçok inanış toplumda yer almaktadır. Egzersizle birlikte uygulandığında ortaya çıkan etkilerin nasıl değiştiği ise hâlen tartışmalı bir konudur. Bu çalışmanın amacı IF'in kas gücü, metabolizma, yağ kaybı ve egzersiz performansı üzerindeki etkilerine ilişkin mevcut bilimsel verileri özetlemek ve yaygın inanışların geçerliliğini sistematik veriler ışığında değerlendirmektir. 2010 yılı ve sonrasında PubMed ve Google Scholar veri tabanları kullanılarak elde edilen çalışmalar derlenmiş ve karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu kapsamda özellikle IF ile geleneksel kalori kısıtlamasının etkileri, açlık/tokluk durumuna göre sonuçları, öğün sıklığının metabolik etkileri karşılaştırılmıştır. Elde edilen veriler, yeterli ve dengeli beslenme sağlandığı sürece IF'in kas gücü, performans ve enerji düzeyleri üzerinde olumsuz bir etkisinin bulunmadığını göstermektedir. Kilo ve yağ kaybı açısından IF ile geleneksel kalori kısıtlaması arasında uzun vadede anlamlı fark bulunmamaktadır. IF kısa vadede daha etkili görünse de bu üstünlük sürdürülebilir değildir. Metabolik göstergeler (kan şekeri, insülin, lipitler) açısından IF ve normal diyet benzer sonuçlar vermektedir. Egzersizin aç veya tok karnına yapılmasının yağ kaybı ve performans üzerinde belirgin bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Kas gelişimi açısından ise temel belirleyici faktörler düzenli egzersiz ve günlük yeterli protein alımıdır. Ayrıca toplam kalori dengesi, öğün zamanlamasından daha belirleyicidir. IF, doğru uygulandığında güvenli ve etkili bir beslenme modeli olmakla birlikte, uzun vadede geleneksel diyetlere üstünlük sağlamamaktadır. Kas gelişimi, yağ kaybı ve metabolik sağlık açısından belirleyici olan faktörler; toplam enerji alımı, protein tüketimi ve egzersiz sürekliliğidir. Bu nedenle bireylerin hedeflerine uygun, sürdürülebilir beslenme ve egzersiz planları tercih edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: IF, Egzersiz, Kas gücü, Metabolizma, Yağ kaybı

WHEY PROTEİN VE KREATİN MONOHİDRATIN METABOLİK VE KAS PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

*Sıla DABAN, *Simay YILDIZ, *Sıla İlgin AVCI, *Mustafa Alptuğ HANÇERKIRAN,
*Kader DEMİRBAŞ, **İlkay ARMAĞAN

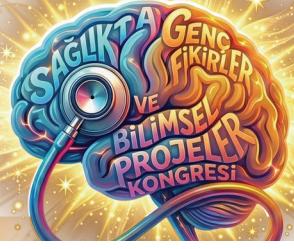
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Whey protein (WP) ve kreatin monohidrat (CRM), kas kütlesi artırmak ve fiziksel performansı geliştirmek amacıyla yaygın olarak kullanılan besin takviyeleridir. Bununla birlikte, bu takviyelerin metabolik etkileri, güvenlilik profilleri ve kullanım dozlarına ilişkin çeşitli tartışmalar ve yanlış inanışlar bulunmaktadır. Bu çalışmada, WP ve CRM kullanımının metabolik, klinik ve fizyolojik etkilerinin güncel literatür doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. 2013 yılı ve sonrası PubMed ve Google Scholar veri tabanları incelenmiş; WP ve CRM takviyelerine ilişkin çalışmalar kas performansı, metabolik etkiler, bağışıklık sistemi ve yan etki profili açısından literatür temelli olarak değerlendirilmiştir. WP, özellikle dallı zincirli olmak üzere esansiyel aminoasitler açısından zengin yapısıyla güçlü bir protein kaynağıdır. Önerilen dozlarda kullanıldığında sağlıklı bireylerde böbrek ve karaciğer fonksiyonları üzerinde olumsuz etki göstermemektedir. Kas protein sentezini artırarak egzersiz sonrası toparlanmayı destekler, yağsız kas kütlesinin korunmasına katkı sağlar ve özellikle yaşlı bireylerde sarkopeniyi önleyici etki gösterebilir. Metabolik açıdan WP'nin bağırsak mikrobiyotasını olumlu yönde etkileyebileceği ve bağışıklık sistemini ve yara iyileşmesini destekleyebileceği belirtilmektedir. Ancak aşırı ve uzun süreli kullanımın insülin direnci riskini artırabileceği, akne oluşumuna katkı sağlayabileceği ve bazı bireylerde karaciğer ile böbrek üzerinde olumsuz etkiler oluşturabileceği bildirilmektedir. Bu nedenle özellikle mevcut hastalığı olan bireylerde dikkatli kullanılmalıdır. CRM ise kas içi fosfokreatin depolarını artırarak kas gücü ve egzersiz performansını belirgin şekilde iyileştirir. Mevcut bulgular, önerilen dozlarda kullanımın sağlıklı bireylerde böbrek fonksiyonları veya testosteron düzeyleri üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığını göstermektedir. Genel olarak WP ve CRM, uygun dozlarda kullanıldığında güvenli ve etkili takviyelerdir. Bununla birlikte bireysel farklılıklar, yaşam tarzı ve kullanım süresi bu takviyelere verilen yanıtı etkileyebilir. Özellikle yüksek doz ve bilinçsiz kullanım durumlarında ortaya çıkabilecek potansiyel riskler göz önünde bulundurulmalı ve kullanım klinik değerlendirme çerçevesinde planlanmalıdır. WP ve CRM, uygun dozlarda kas performansı ve metabolik sağlık için güvenli ve etkili olup, bireysel farklılıklar gözetilerek ve daha kapsamlı araştırmalarla değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Besin takviyeleri, CRM, Kas performansı, Metabolik etkiler, WP



PRİMER SPONTAN PNÖMOTORAKS

*Atakan ÇETİN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Göğüs duvarı, mediasten, perikard, diyafram ve akciğerleri saran seröz yapıya plevra denir. Visseral ve parietal plevra olmak üzere iki katmandan oluşur. İki plevral yüzeyin oluşturduğu dış ortama kapalı boşluk «plevral aralık (boşluk)» olarak adlandırılır. Plevral aralıkta hava bulunması ve buna bağlı gelişen akciğer kollapsına pnömotoraks denir. Herhangi bir travma hikayesi, klinik ya da radyolojik altta yatan bir akciğer hastalığı olmadan gelişen pnömotoraksa Primer Spontan Pnömotoraks (PSP) denir. ABD’de çocuklarda her 100.000’de 4 erkek, 1,1 kız vaka bildirilmiştir. Çocuklarda iki yaş grubunda pik yapar yenidoğan döneminde ve geç adölesan dönemde. Özellikle uzun boylu zayıf (astenik tip) adölesan erkeklerde sık görülür. Erkeklerde görülme sıklığı kadınlara oranla altı kat daha fazladır. PSP oluşumunun mekanizması tam olarak açıklanamasa akciğer apeksinde yer alan bleb ve büllerin yırtılması sonucu havanın intraplevral aralığa girmesiyle olduğu teorisi yaygındır. Bu sunumda PSP nedeniyle tedavisi yapılan 14 yaşındaki erkek hasta üzerinden PSP tanı ve tedavi protokolleri tartışılmaktadır. Klinik uygulamalarda gri alanlara sahip olan bu hastalıkta özellikle çocukluk çağında tedavi konusunda tartışmalar mevcuttur. Protokollerin daha olgunlaştırılması için vaka sunumlarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Pnömotoraks, Plevral aralık, Spontan

ALERJİK EGZEMATÖZ KONTAKT DERMATİTLİ HASTALARDA AVRUPA STANDART SERİ SONUÇLARININ RETROSPEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

*İkra Sıla ACAR, *İrem ALKILINÇ, *Berkehan Anaç, *Ayşe ÖZTÜRK,
*Emir Tekin, *Gülzade Melisa TOPCU, **Vahide BAYSAL AKKAYA

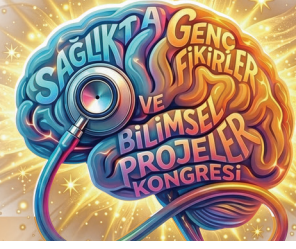
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Deri ve Zührevi Hastalıklar Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Alerjik egzematöz kontakt dermatit (AEKD)'e yol açan alerjenler gerek ülkeler arasında gerekse aynı ülkenin farklı coğrafik bölgelerinde değişkenlik göstermektedir. Çevresel ve mesleki faktörler de alerjen çeşitliliğinde rol oynamaktadır. Çalışmamızda, Isparta ve çevresinde yama testi yapılan hastalarda en sık rastlanan alerjenlerin saptanması ve elde edilen verilerin literatür ile karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışmaya kliniğimizde Ocak 2022 ile Ocak 2025 tarihleri arasında AEKD tanısı konan ve Avrupa standart seri ile yama testi yapılan 313 hasta alındı. Hastaların yaş, cinsiyet bilgileri ve yama testi sonuçları retrospektif olarak değerlendirildi. Araştırmaya alınan 313 olgunun yaş ortalaması 41.65 ± 17.36 idi. Olguların 106 (%33,87)'si erkek, 207(%66,13)'ü kadındı. Çalışmamızda 313 hastanın 194 (%61,8)'inde bir veya daha fazla pozitiflik saptandı. Standart seride en sık pozitif saptanan alerjenler sırasıyla; 66 hastada kobalt klorid (%21), 54 hastada nikel sülfat (%17,2), 30 hastada potasyum dikromat idi (%9,6). Kadınlarda nikel sülfat ve peru balsamı pozitifliği anlamlı olarak yüksek saptandı (sırasıyla $p = 0.003$ ve $p=0.049$). Çalışmamızda hastaların %61,8'inde bir ya da birden fazla alerjene karşı pozitiflik saptanmıştır. Ülkemizde yapılan farklı çalışmalarda pozitiflik oranı çalışmamızla uyumlu olarak, farklı çalışmalarda %63,5 ve %56,6 olarak saptanmıştır. Çalışmamızda hastaların %66,13'ü kadın cinsiyetindeydi, ülkemizde yapılan diğer çalışmalarda ise kadın cinsiyeti %53,8, %63,5 olarak saptanmıştır. Çalışmamızda en sık görülen alerjen %21 oranında kobalt klorid olarak saptanmıştır. Ülkemizde yapılan pek çok çalışmada en sık görülen alerjen nikel sülfat olarak tespit edilmiştir, çalışmamızda ise nikel sülfat ikinci sıklıkta saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa standart seri, Alerjik egzematöz kontakt dermatit



GENÇ YAŞ İNME HASTALARINDA MİGREN TİPİ VE DİĞER BAŞ AĞRILARININ İNME RİSK FAKTÖRLERİ İLE İLİŞKİSİ

*Nihat ŞENGEZE, **Uğur Doruk KARA, **Recep Arda ULUCAN, **Zeynep Gökçen KIRIK, **Irmak GÖKKAYA

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Serebrovasküler olay (SVO), dünya genelinde mortalite ve morbidite nedenleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Literatür verileri; primer baş ağrılarının özellikle migrenin, vasküler risk faktörleriyle birleştiğinde iskemik inme riskini artırdığı bildirilmektedir. Bu çalışmada genç yaşta inme geçiren hastalarda görülen baş ağrısı tiplerinin karakteristiğini ve bu ağrılarının inme risk faktörleriyle olan ilişkisini incelemektir. Bu bağlamda çalışmamız, baş ağrısı tiplerinin sıklığını karşılaştırarak genç inme hastalarında klinik takip ve risk değerlendirmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu çalışma kapsamında planlanan bu kesitsel araştırmaya, kliniğimize akut inme tablosuyla başvuran 18-65 yaş arası 15 hasta dahil edildi. Hastaların demografik verileri, inme tipleri, özgeçmişlerindeki migren varlığı, hipertansiyon, diyabet, sigara kullanımı gibi vasküler risk faktörleri kesitsel olarak incelendi. Veriler, International Classification of Headache Disorders (ICHD) kriterleri temel alınarak hazırlanan yapılandırılmış mülakatlar ve hasta değerlendirme formları aracılığıyla toplandı. Baş ağrısı şiddeti Visual Analog Scala (VAS), yeti kaybı ise MIDAS ölçeğiyle değerlendirilerek risk faktörü analizi yapıldı. İnme geçiren 15 hastalık grupta baş ağrısı görülme sıklığı literatür verileriyle uyumlu olarak yüksek saptanmıştır. Hastaların %60'ında migren tipi olmak üzere %73 ünde baş ağrısı görülmüştür. Migren olgularının önemli bir kısmında aura eşlik etmiştir. Vasküler risk faktörleri incelendiğinde özellikle kafein tüketimi ve uyku bozukluklarının baş ağrısı şiddetiyle paralellik gösterdiği izlenmiştir. Bazı hastalarda baş ağrısının inme ile yeni geliştiği, bazılarında ise kronik bir süreç olarak devam ettiği belirlenmiştir. Saptanan %60'lık migren oranı, bu komorbiditenin genç inme hastalarında genel popülasyona oranla anlamlı düzeyde yüksek olduğunu ve literatürdeki inme-migren ilişkisini desteklediğini göstermektedir. Kafein ve uyku düzensizliği ile ağrı şiddeti arasındaki korelasyon anlamlıdır. Genç inme hastalarında baş ağrısı, sadece ikincil bir semptom değil, klinik tablonun temel bir bileşenidir.

Anahtar Kelimeler: Genç inme, Migren, Baş ağrısı, Risk faktörleri

İBN SİNA VE HALK SAĞLIĞI: EL-KANUN Fİ'T-TIP'TA ÇEVRESEL BELİRLEYİCİLER

*Ege AKGÜN, **Fuat İNCE

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

İbn Sina'nın başyapıtı El-Kanun fi't-Tıp, hastalık etiyolojisini birey ve çevre etkileşimi üzerinden kurgulayan bütüncül bir tıp paradigması sunmaktadır. Bu çalışma, İbn Sina'nın hastalıkların oluşumunda çevresel faktörlere yüklediği rolü ve halk sağlığı perspektifini sistematik bir biçimde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, insan sağlığının "sağlık", "hastalık" ve "ara hâl" olmak üzere üçlü kategorizasyonu üzerinden, organizmanın dış dünya ile kurduğu dinamik denge analiz edilmiştir. Bulgular; hava kalitesi, mevsimsel değişimler, su niteliği ve mekânsal koşulların, humoral teorinin temelini oluşturan dört hıltın (kan, balgam, sarı safra, kara safra) dengesi üzerindeki belirleyici etkisini ortaya koymaktadır. Özellikle "bozulmuş hava" (miasma) üzerinden kurgulanan erken dönem bulaşıcı hastalık yaklaşımları, modern epidemiyolojinin kuramsal kökenlerine dair önemli veriler sunmaktadır. Sonuç olarak, İbn Sina'nın çevresel belirleyicilere yönelik yaklaşımları, tıbbın yalnızca tedavi edici değil, aynı zamanda koruyucu ve çevresel faktörleri gözetten bir disiplin olduğunu kanıtlamaktadır. Bu tarihsel birikim, modern halk sağlığı politikalarının rasyonel ve bütüncül bir zeminde kurgulanması açısından vazgeçilmez bir bilimsel referans niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İbn Sina, El-kanun fi't-tıp, Çevresel etiyoloji, Humoral teori, Halk sağlığı



İLAÇ PATENTLERİ VE SAĞLIK HAKKI: FİKRİ MÜLKİYET İLE KAMUSAL YARAR ARASINDAKİ DENGE

*Yiğit YARADANAKUL, **Fuat İNCE

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 2 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Sağlık hakkı, temel insan haklarının merkezinde yer almasına karşın, günümüzde ilaçlara erişim süreci fikri mülkiyet hakları ve ticari kâr mekanizmalarıyla karmaşık bir ilişki içerisinde. Bu çalışma, ilaç patent sistemlerinin sağlık hakkına erişim üzerindeki etkilerini TRIPS Anlaşması, "evergreening" stratejileri ve hukuki istisnalar çerçevesinde biyoetik bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, uluslararası hukuk normları ve mahkeme kararları üzerinden nitel bir döküman analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular; patent sistemlerinin sağladığı tekel haklarının ilaç fiyatlarını yükselterek tedaviye erişimi zorlaştırdığını, buna karşın "Bolar istisnası" ve "zorunlu lisans" gibi hukuki düzenlemelerin halk sağlığını korumada kritik rol oynadığını göstermektedir. Özellikle Novartis/Glivec vakası üzerinden Hindistan ve Türkiye'deki yargı kararları, ilaçların iyileştirici etkisinde belirgin artış sağlamayan modifikasyonların patent sürelerini uzatmak için yeterli olmadığını kanıtlamıştır. Sonuç olarak, ilaç ve aşılardan ticari bir üründen ziyade "küresel kamu malı" olarak değerlendirilmesi bilimsel ve tıbbi bir zorunluluktur. Fikri mülkiyet haklarının korunması ile halk sağlığının güvence altına alınması arasındaki denge, ticari menfaatlerin ötesinde doğrudan yaşam hakkı lehine kurgulanması, etik bir sağlık sistemi inşası için vazgeçilmezdir.

Anahtar Kelimeler: İlaç patentleri, Sağlık hakkı, TRIPS Anlaşması, Evergreening, Biyoetik

TARİHSEL PERSPEKTİFLE VARIOLA VE MPOX: OSMANLI'NIN AŞI KÜLTÜRÜ VE EPİSTEMOLOJİK MİRASI

*Senem ACAR, **Fuat İNCE

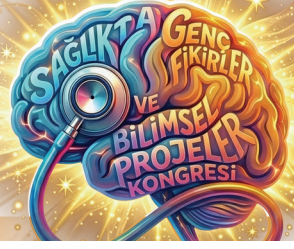
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Tarih boyunca yüksek mortalite ve kalıcı sekellere yol açan Variola (Çiçek hastalığı), tıp tarihinde bağışıklama yöntemlerinin gelişimine öncülük eden en kritik patolojilerden biri olmuştur. Bu çalışmada, tıp tarihi literatürü ile DergiPark ve PubMed veri tabanları üzerinden yapılan taramalarla, Osmanlı Devleti'nin aşı üretimindeki tarihsel gelişimi ile bu tecrübenin güncel Maymun Çiçeği (Mpx) salgını üzerindeki immünolojik ve epidemiyolojik izdüşümleri metodolojik bir bütünlükte incelenmiştir. Yapılan analizler, 18. yüzyılda "Türk usulü aşı" (variolyasyon) olarak Avrupa'ya tanıtılan geleneksel birikimin, 1892 yılında kurulan Telkikhâne-i Şâhâne ile modern ve kurumsal bir yapıya dönüştüğünü; yerli aşı üretiminin "Taşra Telkikhaneleri" aracılığıyla sistematik bir lojistik ağa yayıldığını göstermektedir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 1980 yılında çiçeğin eradike edildiğini ilan etmesiyle rutin aşılama'nın dünya genelinde durdurulması, Orthopoxvirus ailesine karşı toplumsal bağışıklıkta bir gerilemeye neden olmuştur. Güncel literatür verileri, Osmanlı'dan tevarüs eden tarihsel çiçek aşılama'nın Mpx virüsüne karşı %85 oranında çapraz koruma sağladığını bilimsel olarak kanıtlamaktadır. Sonuç olarak, Osmanlı Devleti'nin aşı üretim stratejileri ve kurumsal hafızası, zoonotik kökenli modern salgınların yönetiminde ve küresel biyogüvenlik stratejilerinde stratejik bir model sunmaktadır. Tarihsel epistemolojik mirasın güncel immünolojik verilerle sentezlenmesi, yerli aşı politikalarının ve halk sağlığı savunma mekanizmalarının rasyonel bir zeminde kurgulanması açısından bilimsel bir gerekliliktir.

Anahtar Kelimeler: Variola, Mpx, Telkikhâne-i şâhâne, Aşı tarihi, Çapraz bağışıklık



GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE PSİKİYATRİK TEDAVİ: TARİHSEL GELİŞİM VE BÜTÜNCÜL YAKLAŞIM

*Nurelşan ALAKAŞ, **Fuat İNCE

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Psikiyatrik hastalıklar; bireyin duyu, düşünce ve algı süreçlerindeki bozulmalarla karakterize olan ve kişinin yaşam kalitesini doğrudan etkileyen kompleks süreçlerdir. Bu çalışma, insanlık tarihi boyunca toplumsal, kültürel ve bilimsel gelişmeler ışığında dönüşen psikiyatri tarihindeki tedavi anlayışını bütüncül bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Tarihsel süreç incelendiğinde; antik dönemlerde doğaüstü güçlerle açıklanan ruhsal bozuklukların, Orta Çağ Avrupa'sında dışlanma ve teolojik müdahalelerle karşılandığı, buna karşın İslam dünyasında "bimaristan" geleneğiyle daha insancıl klinik modellerin uygulandığı görülmektedir. 19. yüzyılda psikiyatrinin bağımsız bir disiplin haline gelmesiyle Emil Kraepelin'in biyolojik sınıflaması ve Karl Jaspers'in fenomenolojik vurgusu, tanı sistemlerinin bilimsel temellerini oluşturmuştur. 20. yüzyılda psikanalitik teorilerle konuşma terapilerinin önem kazanması ve 1980 yılında Travma Sonrası Stres Bozukluğu'nun (TSSB) resmileşmesi, modern psikiyatrinin travmayı biyopsikososyal bir çerçevede ele almasını sağlamıştır. Günümüzde damgalama (stigmatizasyon) pratiklerine karşı hasta hakları ve kültürel duyarlılık odaklı yaklaşımlar ön plana çıkmış, tanı ve tedavi süreçlerinde ilaç ve psikoterapi kombinasyonları temel alınmıştır. Sonuç olarak, psikiyatrik tedavinin mistik yaklaşımlardan bilimsel ve insancıl modellere evrilmesi, ruh sağlığının yalnızca tıbbi bir disiplin değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal bir gerçeklik olduğunu kanıtlamaktadır. Bu tarihsel birikimin modern klinik uygulamalarla rasyonel bir düzlemde sentezlenmesi, bireysel farklılıkları merkeze alan etkin sağlık stratejilerinin geliştirilmesi ve ruh sağlığı hizmetlerinin sürdürülebilirliği açısından bilimsel bir zorunluluktur.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatri tarihi, Biyopsikososyal model, Emil kraepelin, TSSB, Hasta hakları

ANATOMİ EĞİTİMİNDE ETİK VE KADAVRA TEMİNİ: 19. YÜZYIL BURKE VE HARE VAKASI

*Sercan EŞER, **Fuat İNCE

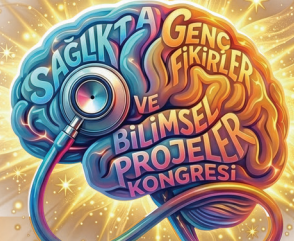
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

19. yüzyıl tıp tarihinde anatomi eğitimi için gereken kadavra ihtiyacı, ciddi etik ihlallere ve yasal krizlere zemin hazırlamıştır. Bu çalışma, 1820'lerin Edinburgh'unda yaşanan ve tıp tarihine "Batı Port Cinayetleri" olarak geçen Burke ve Hare vakasını, dönemin ünlü anatomisti Dr. Robert Knox'un tutumu üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel doküman analizi yöntemiyle hazırlanan araştırmada, bilimsel ilerleme motivasyonunun etik sınırları nasıl aşabildiği ve "kasıtlı körlük" (willful blindness) kavramının hekim sorumluluğundaki yeri tartışılmaktadır. Bulgular, 1832 Anatomi Yasası'na giden süreçte yoksul ve kimsesiz bireylerin bedenlerinin eğitim materyali olarak metalaştırıldığını göstermektedir. Sonuç olarak, aydınlatılmış onamın bulunmadığı bir dönemde yaşanan bu ihlaller, günümüzdeki organ ticareti ve biyolojik materyal mülkiyeti gibi biyoetik sorunlarla çarpıcı benzerlikler taşımaktadır. Bu tarihsel vaka, modern tıp eğitiminde etik farkındalık ve vicdani sorumluluğun geliştirilmesi açısından vazgeçilmez bir eğitim materyali niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Burke ve Hare vakası, Dr. Robert Knox, Anatomi eğitimi, Tıp etiği, Kadavra temini



MODERN TIPTA ETİK TARTIŞMALAR: HELA HÜCRELERİ VE HENRIETTA LACKS ÖRNEĞİ

*Şervan CAN, **Fuat İNCE

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Modern tıbbın en önemli bilimsel başarılarından biri kabul edilen "HeLa" hücre hattı, aynı zamanda biyolojik materyal mülkiyeti ve aydınlatılmış onam ilkelerinin tartışıldığı temel bir etik vaka analizidir. Bu çalışma, 1951 yılında Henrietta Lacks'tan bilgisi dışında alınan doku örneklerinin "ölümsüz" bir hücre hattına dönüşme sürecini; özerklik, adalet ve mahremiyet ilkeleri üzerinden tıp etiği perspektifiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel doküman analizi yöntemi kullanılarak, Rebecca Skloot'un The Immortal Life of Henrietta Lacks adlı eseri ve dönemin federal etik düzenlemeleri (Common Rule) üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır. Analiz sonuçları; 1950'lerin sosyopolitik atmosferinde (Jim Crow dönemi) hastanın "özerkliğine saygı" ilkesinin ihlal edildiğini, bilimsel ilerlemenin getirdiği devasa ekonomik fayda ile Lacks ailesinin maruz kaldığı sosyoekonomik adaletsizlik arasındaki derin çelişkiyi ve 2013 yılında genom verilerinin izinsiz paylaşımıyla gündeme gelen genetik gizlilik sorunlarını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak Henrietta Lacks vakası, bilimsel araştırmalarda hastanın nesneleştirilmesi riskine karşı bir uyarı niteliği taşımakta ve günümüzdeki biyobankacılık ile genetik veri güvenliği tartışmaları için vazgeçilmez bir referans noktası sunmaktadır. Bilimsel ilerlemenin etik sınırlarla korunması ve insan onurunun her türlü tıbbi araştırmanın merkezinde yer alması, hekim adaylarının mesleki sorumluluk bilinci geliştirmesi açısından bilimsel bir zorunluluktur.

Anahtar Kelimeler: Henrietta Lacks, HeLa hücreleri, Aydınlatılmış onam, Tıp etiği, Biyoetik

İNMEDE RİSK FAKTÖRLERİNE YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ANKET ÇALIŞMASI

*Duygu ÖZDEMİR, *Gizemnur DORUM, *Güzide Sena ERDOĞAN, *Zeynep Şeyma ÇELİK,
*Çağatay Emre ALKAN, **Hasan Rifat KOYUNCUOĞLU

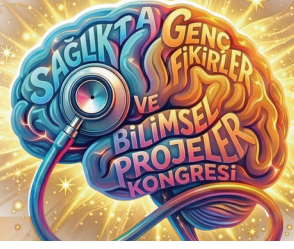
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Ana Bilim Dalı, Türkiye

ÖZET

İnme, dünya genelinde mortalite ve morbiditenin önde gelen nedenlerinden biri olup, büyük oranda değiştirilebilir risk faktörleri ile ilişkilidir. Hipertansiyon, diyabet, sigara kullanımı, obezite, hiperlipidemi ve fiziksel inaktivite gibi risk faktörleri hakkında toplumun bilgi düzeyi, inmenin önlenmesinde kritik rol oynamaktadır. Bu çalışmada, bireylerin inmede risk faktörleri ve inme belirtileri konusundaki farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlandı. Bu tanımlayıcı kesitsel çalışma, hastane ortamında yüz yüze uygulanan anket yöntemi ile gerçekleştirildi. Anket formu; katılımcıların sosyodemografik özelliklerini ve inme risk faktörleri ile belirtilerine yönelik bilgi düzeylerini değerlendiren sorulardan oluştu. Çalışmaya toplam 96 gönüllü katılımcı dahil edildi. Elde edilen veriler tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerle analiz edildi. Katılımcıların yaş ortalaması $56.1 \pm 15,0$ yıl olup, %51,0'ı erkek, %49,0'ı kadındı. Katılımcıların %83,3'ü hipertansiyonun, %82,3'ü kalp hastalıklarının, %72,9'u ritim bozukluklarının inme riskini artırdığını doğru olarak ifade etti. "Sigara içmek inme riskini azaltır" ifadesinin yanlış olduğunu bilenlerin oranı %72,9 iken, "Diyabet inme riskini artırmaz" ifadesinin yanlış olduğunu bilenlerin oranı yalnızca %50,0 olarak saptandı. Obezitenin risk faktörü olduğunu bilenlerin oranı %57,3, yüksek kolesterolün risk faktörü olduğunu bilenlerin oranı %78,1 idi. Katılımcıların %65,6'sı düzenli egzersizin inme riskini azalttığını doğru olarak belirtirken, %58,3'ü inmenin sadece yaşlılarda görülmediğini doğru olarak ifade etti. İnme belirtilerini doğru tanımlayabilenlerin oranı %78,1, inmenin acil bir durum olduğunu ve belirtiler görüldüğünde 112'nin aranması gerektiğini bilenlerin oranı %94,8 olarak bulundu. Katılımcıların en sık bilgi kaynağı olarak doktorları ve hastaneyi belirttiği görüldü. Çalışmamız, katılımcıların bazı temel risk faktörleri konusunda bilgi sahibi olduğunu ancak özellikle diyabet, obezite ve fiziksel inaktivite gibi önemli ve yaygın risk faktörleri konusunda farkındalığın yetersiz olduğunu göstermektedir. İnmenin sadece yaşlılarda görüldüğüne dair yanlış inanışın halen yaygın olduğu dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, toplum temelli eğitim programlarının artırılması ve özellikle değiştirilebilir risk faktörlerine yönelik farkındalık çalışmalarının yaygınlaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnme, Risk faktörleri, Farkındalık, Anket, Koruyucu hekimlik



TIBBİ ARAŞTIRMALARDA ETİK VE HUKUKİ SINIRLAR: TARİHSEL İHLALLERDEN GÜNCEL NORMLARA

*Beyza Ece ÜÇÜNCÜ, **Fuat İNCE

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 2 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Tıbbi gelişmelerin güvenilirliğini teyit etmek amacıyla insanlar üzerinde yapılan araştırmalar bilimsel bir gereklilik olsa da, bu süreç insan onuru ve temel haklarının korunması adına sıkı etik ve hukuki kurallara tabidir. Bu çalışma, tarihsel süreçte yaşanan Nazi kampları ve Tuskegee frengi araştırması gibi ağır etik ihlallerin uluslararası normların oluşumundaki rolünü ve günümüz Türk hukukundaki yasal çerçeveyi incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel doküman analizi yöntemi kullanılarak; Nürnberg Kodu, Helsinki Bildirgesi ve Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 90. maddesi temelinde bir vaka ve mevzuat analizi yapılmıştır. Bulgular, tıp etiğinin "bilimsel deney" ve "tedavi amaçlı deneme" ayrımını hukuki bir zemine oturttuğunu; yazılı aydınlatılmış onamın, laboratuvar/hayvan ön testlerinin ve bağımsız etik kurul onaylarının vazgeçilmez yasal şartlar olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle elde edilecek bilimsel faydanın, deneğin alacağı riskten üstün olması zorunluluğu ve kişinin rızası olsa dahi hayati tehlike arz eden deneylerin yasaklanması, biyohukukun koruyucu işlevini kanıtlamaktadır. Sonuç olarak, tıp biliminin ilerlemesi ancak insan onurunun bilimsel hedeflerin üzerinde tutulduğu ahlaki ve hukuki sınırlar içerisinde mümkündür. Hukuk sisteminin öngördüğü cezai yaptırımlar, tıbbi araştırmalarda hastanın nesneleştirilmesini önleyerek bilimsel ilerleme ile insan hakları arasındaki dengeyi güvence altına almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tıp etiği, Türk Ceza Kanunu m.90, Aydınlatılmış onam, Klinik araştırmalar, Nürnberg kodu

KRİZ DÖNEMLERİNDE TRIYAJ VE ETİK SORUNLAR

*Kerim Berk ARISOY, **Fuat İNCE

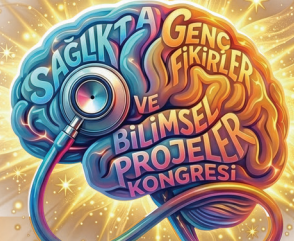
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 2 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Triyaj, sağlık kaynaklarının ve zamanın sınırlı olduğu kriz dönemlerinde hastaların önceliklendirilmesi sürecinde ortaya çıkan karmaşık etik ikilemlerin odak noktasını oluşturmaktadır. Bu çalışma, Covid-19 pandemisi ve afetler gibi olağanüstü durumlarda uygulanan triyaj kriterlerini; faydacı felsefe ile adalet, eşitlik, yaşam hakkı gibi tıp etiğinin temel ilkeleri arasında sayılabilecek hususları gerilim ekseninde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, kaynak tahsisinde kullanılan tıbbi algoritmaların sağlık profesyonelleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bulgular; "en fazla hayatı kurtarma" odaklı yaklaşımların, kronik hastalık veya yaş gibi kriterlerle birleştiğinde ciddi etik çatışmalara ve uygulayıcılarda "ahlaki yaralanma" (moral injury) olarak tanımlanan derin psikolojik tükenmişliğe yol açtığını göstermektedir. Ayrıca, teorik etik rehberlerin sahadaki gerçeklikle uyumsuzluğu, malpraktis riskini ve hukuki belirsizlikleri beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak, triyajın sadece tıbbi bir sınıflandırma değil, insan onuruna dokunan çok boyutlu bir etik mesele olduğu ve sağlık sistemlerinin bu yükü hafifletmek adına adil, şeffaf ve yasal güvenceye kavuşturulmuş kriz planlamalarına ihtiyaç duyduğu saptanmıştır. Sağlık profesyonellerinin etik karar verme süreçlerine dair önceden eğitilmesi, kriz anlarında rasyonel ve insani bir tutum sergilenmesi açısından bilimsel bir zorunluluktur.

Anahtar Kelimeler: Triyaj etiği, Faydacılık, Ahlaki yaralanma, Kaynak tahsisi, Kriz yönetimi



TIP ETİĞİ VE HUKUK AÇISINDAN ÖTANAZİ

*Süleyman Kutay DELİKANLI, **Fuat İNCE

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 2 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Ötanazi, iyileşmesi mümkün olmayan ve dayanılmaz acılar çeken bireylerin yaşamlarının hekim aracılığıyla sonlandırılmasını ifade eden, tıp tarihi ve etiğinin en köklü tartışma alanlarından biridir. Bu çalışma; ötanaziye aktif, pasif ve dolaylı kategorizasyonları üzerinden; tarihsel, dini, sosyolojik ve hukuki boyutlarıyla bütüncül bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, kavramın Francis Bacon'dan günümüze evrimi, semavi dinlerin "hayatın kutsallığı" doktrini ve farklı disiplinlerdeki toplumsal algı farklılıkları değerlendirilmiştir. Bulgular; bireysel özerklik ve onurlu ölüm hakkı ile yaşam hakkının dokunulmazlığı arasındaki gerilimin, tıp ve ilahiyat öğrencileri başta olmak üzere farklı toplumsal gruplarda keskin algı farklılıklarına yol açtığını göstermektedir. Hukuki analizler ise Türk hukuk sisteminde ötanazinin Hasta Hakları Yönetmeliği ve Türk Ceza Kanunu çerçevesinde kesin olarak yasaklandığını, uluslararası alanda ise Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ile bazı Avrupa ülkelerindeki yasal düzenlemeler arasında bir uygulama çeşitliliği olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak ötanazi, yalnızca tıbbi bir karar değil; etik, dini ve hukuki normların kesişim noktasında yer alan toplumsal bir uzlaşma sorunudur. Bu karmaşık yapının tıp eğitimi müfredatında disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınması, geleceğin hekimlerinin etik karar verme yetkinliklerini geliştirmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Ötanazi, Tıp etiği, Yaşam hakkı, Biyoetik, Hasta hakları

TEK TARAFLI KASIK FITIKLARINDA KARŞI TARAFTA FITIK GELİŞMESİ

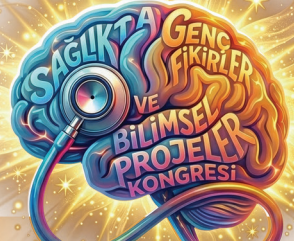
*Alperen ERGÜN, **Hayrunnisa YILMAZER, **Melih Eren DÖNMEZ, **Egemen ÖZER,
**Nezih GAVCAR, **Mevlüt Baran BEKCAN, **Ali Halit ESENDEMİR, *Mustafa Çağrı SAVAŞ

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Cerrahisi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye
**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Tek taraflı kasık fıtığı (KF) onarımı sonrasında karşı tarafta metakron kasık fıtığı (MKF) gelişmesinin ortalama insidansı %6'dır. MKF'ların çoğu ilk ameliyatı takiben ilk 2 yıl içerisinde görülmektedir. Literatürde bir MKF olgusunu önlemek için ortalama 14 karşı taraf eksplorasyonu yapılması gerektiği gösterilmektedir. Tek taraflı KF nedeniyle ameliyat edilen çocuklarda MKF gelişimi için risk faktörlerinin belirlenmesi. Tek taraflı KF tanısıyla ameliyat edilen 258 çocuğun verileri retrospektif incelendi. Hastalar MKF gelişen (n = 10) ve gelişmeyen (n = 248) olarak 2 gruba ayrıldı. Verilerin analizinde Fisher'in Kesin Testi ve Mann-Whitney U testi kullanıldı. Cinsiyet ve ilk herni tarafı gibi kategorik değişkenlerin analizinde Fisher's kesin testi; ilk ameliyat yaşı, gestasyonel yaş ve doğum ağırlığı gibi sürekli değişkenlerin analizinde ise Mann-Whitney U testi kullanıldı. Risk faktörlerinin etki büyüklükleri tek değişkenli lojistik regresyon analizi ile hesaplandı. Tüm istatistiksel analizler Python (sürüm 3.x) yazılımı içinde SciPy ve statsmodels kütüphaneleri kullanılarak yapıldı. %5'ten küçük p değerleri anlamlı kabul edildi. 258 hastanın 10'unda (%3,88) MKF gelişmiştir. MKF olgularının %70'i ilk yıl içinde ortaya çıkmıştır (medyan 9 ay). Cinsiyet (p = 0.68), ilk ameliyat tarafı (p = 0.51), ilk ameliyat yaşı (p = 0.77), gestasyonel yaş (p = 0.73) ve düşük doğum ağırlığı (p = 0.16) için MKF gelişimi açısından anlamlı fark yoktur. Grupların ortalama gestasyonel yaşları MKF gelişen grupta $34.2 \pm 4,8$ hafta, MKF gelişmeyen grupta ise $36.7 \pm 3,4$ hafta olup, sınırda anlamlılık (p = 0.055) saptandı. Gestasyonel yaş lojistik regresyon ile sürekli değişken olarak modellendiğinde ise, her bir hafta erken doğumun MKF gelişme olasılığını yaklaşık %15 oranında artırdığı gösterildi (p = 0.034). Tek taraflı KF nedeniyle ameliyat edilen 258 çocukta MKF gelişme oranı %3,88 olarak bulunmuştur ve metakron olguların %70'i ilk 12 ay içinde ortaya çıkmıştır. Risk faktörleri arasında cinsiyet, fıtık tarafı, ilk ameliyat yaşı ve doğum ağırlığı için MKF gelişimi ile anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Yalnızca gestasyonel yaş, MKF gelişen grupta MKF gelişmeyen gruba göre sınırda anlamlı olacak şekilde daha düşük bulunmuştur (p = 0.055). Gestasyonel yaş lojistik regresyon ile modellendiği zaman, gestasyonel yaştaki her 1 haftalık azalışın MKF gelişme riskini %14 oranında arttırdığı hesaplanmıştır (p = 0.034). Gestasyonel yaşın sınırda anlamlı çıkması, çalışmaya alınan hasta sayısının azlığına bağlı yetersiz istatistiksel güç ile açıklanabilir (Tip II hata).

Anahtar Kelimeler: İnguinal herni, Metakron herni, Düşük doğum ağırlığı, Prematürite, Processus vaginalis



ÜRETKEN YAPAY ZEKA ARAÇLARI KULLANILARAK BİR TIBBİ CİHAZ PROTOTİPİ GELİŞTİRİLMESİ

*Mehmet Ali ÖZ, *Melih AYHAN, *Ayça CENGİZ, *Simay KART,
*Hatice SÖZER, *Tuğba YAVAN, **Onur ELMAS

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmada; üretken yapay zekanın (ÜYZ), teknik uzmanlığı bulunmayan tıp öğrencilerinin bireysel üretim yetkinliği ve teknolojik prototipleme süreçleri üzerindeki olası katalizör rolünün incelenmesi ve bu teknolojinin karmaşık donanım/yazılım bariyerlerini aşmadaki etkinliğinin test edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda; vaka çalışması olarak bir dijital odyometre prototipinin geliştirilmesi hedeflenmiş; ÜYZ desteğiyle teknik bariyerlerin üstesinden gelinerek, tıp eğitimi disiplini içerisinde "disiplinlerarası tıbbi cihaz geliştirme potansiyeli" deneysel olarak test edilmiştir. Çalışmada, eş zamanlı olarak Gemini Pro (v3.5) ve ChatGPT (GPT-5.3) modelleri kullanılmıştır. Donanım konfigürasyonu ve kaynak kod üretimi süreçlerinde, her iki modelde de aynı sorgular yapılarak çıktılar kaydedilmiştir. Modeller arası tutarsızlık saptanan durumlarda; çıktılar karşılıklı olarak modellere sorgulatarak çapraz doğrulama yapılmış, geri bildirim sorgularıyla hata ayıklama süreçleri yürütülmüş ve işlevsel doğruluk üzerinden nihai yöntem belirlenmiştir. Bu metodolojiyle; (1) asgari donanım gereksinimleri, (2) elektriksel entegrasyon şemaları ve (3) yazılım algoritmaları yapılandırılmıştır. Fonksiyonel doğrulamanın ardından, (4) fiziksel muhafaza ünitesi ÜYZ yardımıyla Blender 5.1 ortamında modellenmiştir. Nihai tasarım, Bambu Lab P1S 3D yazıcı kullanılarak imal edilmiş; donanım entegrasyonu ile fiziksel kurulum tamamlanmıştır. Çalışmada, asgari donanım konfigürasyonunun ESP32 mikrodenetleyici, mekanik düğmeler, I2C LCD ekran, harici I2S DAC modülü, kulaklık ve kablolar olduğu belirlenmiştir. Bu donanım bileşenlerinin entegrasyonu ve kaynak kodların sisteme yüklenmesi sonrasında, cihazın tüm bileşenlerinin tam fonksiyonel olarak çalıştığı gözlenmiştir. Yapılan testlerde, cihazın hedeflenen ses şiddeti (dB) ve frekans değerlerinde yüksek tutarlılık sergilediği, saptanan minimal sapmaların, kullanılan standart donanım limitleri dâhilinde kabul edilebilir ve tatmin edici düzeyde olduğu doğrulanmıştır. Araştırma sonuçları; üretken yapay zekanın (ÜYZ), teknolojik prototipleme süreçlerini dramatik ölçüde ivmelendirdiğini ve teknik uzmanlığı bulunmayan disiplinler arasında operasyonel bir köprü vazifesi gördüğünü kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zeka, Odyometri, Prototipleme, Tıbbi cihaz, Disiplinlerarası araştırma

AKUT SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONU OLAN HASTALARDA PCR YÖNTEMİYLE SAPTANAN ENFEKSİYÖZ ETKENLERİN DAĞILIMI

*Elif Sude TAŞ, *Mustafa COŞKUN, *Fidan RÜSTEMOVA, *Zeynep BÜRKÜK,
*Edanur SİRKİNTİ, **Mümtaz Cem ŞİRİN

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Solunum yolu enfeksiyonları, toplumda en sık görülen enfeksiyon hastalıklarından biri olup morbidite ve mortalite açısından önemli halk sağlığı sorunlarına sebep olmaktadır. Üst ve alt solunum yolu enfeksiyonları; etken mikroorganizmalar, klinik tablo ve prognoz açısından farklılık gösterebilmektedir. Bu çalışmada, solunum yolu enfeksiyonu şüphesi olan vakalardan elde edilen polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) panel sonuçlarının incelenerek etken patojenlerin yaş gruplarına ve mevsimlere göre dağılımının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, Süleyman Demirel Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesine akut solunum yolu enfeksiyonu şüphesiyle başvuran hastaların solunum yolu örneklerine ait PCR sonuçları retrospektif olarak incelenmiştir. 01.01.2025-31.12.2025 tarihleri arasında Tıbbi Mikrobiyoloji Laboratuvarına gönderilen bronkoalveolar lavaj, nazofaringeal sürüntü ve aspirat örnekleri multipleks PCR tabanlı BioFire FilmArray Pneumonia plus ve BioFire FilmArray Respiratory plus kiti ile Rhinovirus/Enterovirus, İnfluenza A/B, SARS-CoV-2, Respiratuvar sinsityal virüs, Adenovirus, Human metapnömovirüs, Parainfluenza virüs 1-4, Coronavirus (OC43, 229E, HKU1, NL63), MERS-CoV, Acinetobacter calcoaceticus-baumannii kompleksi, Staphylococcus aureus, Klebsiella pneumoniae, Pseudomonas aeruginosa, Haemophilus influenzae, Escherichia coli, Mycoplasma pneumoniae, Streptococcus pneumoniae, Enterobacter cloacae complex, Moraxella catarrhalis, Serratia marcescens, Klebsiella oxytoca, Proteus spp., Chlamydia pneumoniae, Klebsiella aerogenes, Streptococcus pyogenes, Bordetella pertussis, Bordetella parapertussis ve Legionella pneumophila varlığı açısından araştırılmıştır. Aynı hastaya ait tekrarlayan sonuçlar çalışma dışı bırakılmıştır. İncelenen 900 pozitif etkenin 662'si (%73,6) yetişkinlerde, 238'i (%26,4) çocuklarda (<18 yaş) saptanmıştır. Pozitif bulunan etkenlerden 323'ü (%35,9) kadın, 577'i (%64,1) erkek hastalardan elde edilmiştir. Çocuklarda ve erişkinlerde en sık saptanan etken Rhinovirus/Enterovirüs olarak belirlenmiş olup en sık sonbahar ve kış aylarında enfeksiyona yol açtığı görülmüştür. İnfluenza A ve SARS-CoV-2, en sık görülen diğer viral etkenlerdir. En sık saptanan bakteriyel etkenin ise Acinetobacter calcoaceticus-baumannii kompleksi olduğu gözlenmiştir. Çalışmamızın bölgemizde solunum yolu etkenlerinin epidemiyolojisine katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Solunum yolu enfeksiyonu, Koenfeksiyon, Polimeraz zincir reaksiyonu



TIP EĞİTİMİNİN SİGARAYA BAŞLAMA VE BIRAKMA ÜZERİNE ETKİSİ

*Ece ÖZ, *Eda Yıldızay KAYACAN, *Güliden TEZGEL, **Osman GÜRDAL,
Mehtap SAVRAN, *Merve ERÇELİK KONCAK

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

****Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Tıp öğrencileri yoğun akademik stres altında eğitim görmekte olup, sigara kullanımı açısından özel bir risk grubunu oluşturmaktadır. Bu çalışma, iki farklı sınıfta alınan eğitiminin, sigaraya başlama ve bırakma üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma Fakültemiz Dönem 2 ve Dönem 3 öğrencisi 242 katılımcı ile bir anket çalışması olarak yürütülmüştür. Bağımlı değişken sigara içme durumu; bağımsız değişkenler cinsiyet, sınıf düzeyi ve strese bağlı faktörler olarak belirlenmiştir. Analizlerde Ki-kare, Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testleri kullanılmış, bağımsız yordayıcıları belirlemek amacıyla multinomial lojistik regresyon analizi uygulanmıştır. Katılımcıların %49,6'sının hiç sigara içmediği, %23,6'sının düzensiz içici, %22,7'sinin düzenli içici olduğu ve %4,1'inin sigarayı bıraktığı belirlenmiştir. Ki-kare analizi, stres ile sigara içme durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Çok değişkenli analizde, stresin sigara içmeye etkisi ($p < 0.001$) ve akademik stresin sigara içme isteğini artırdığı algısı ($p = 0.003$) bağımsız ve güçlü yordayıcılar olarak saptanmıştır. Cinsiyet ve sınıf düzeyi ile sigara içme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgular, tıp öğrencilerinde sigara içme davranışının demografik özelliklerden çok strese bağlı faktörlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, sigara kullanımını önleme ve bırakma programlarının yalnızca bilgi temelli değil, aynı zamanda stres yönetimi ve psikososyal destek bileşenlerini içerecek şekilde yapılandırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tıp öğrencileri, Sigara içme, Stres, Tütün kullanımı, Sağlık eğitimi

NİKOTİNAMİD ADENİN DİNÜKLEOTİD (NAD+) VE ÖNCÜLLERİNİN KLİNİK TEDAVİ POTANSİYELİ: SİSTEMATİK BİR DEĞERLENDİRME

*Deniz KÖKSOY, *Ahmet SAĞLAM, *Derya ESKİOCAK, *Eren Kemal ÇIKRIKÇIOĞLU,
*Havva Buse DİKMEN, *İbrahim AKÇAY, **Oğuz SÖĞÜT, ***Ümran AYDEMİR SEZER

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

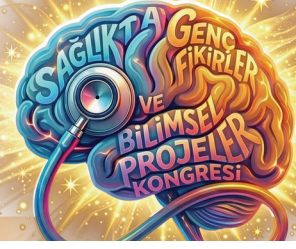
**Süleyman Demirel Üniversitesi, Doğal Ürünler UAM, Isparta, Türkiye

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Hüresel enerji metabolizması, mitokondriyal fonksiyonlar ve Nikotinamid Adenin Dinükleotid (NAD+) / NADH dengesinin korunması doku sağlığı için kritik öneme sahiptir. Yaşlanma ve sistemik hastalık süreçlerinde NAD+ seviyelerindeki düşüş merkezi bir rol oynamaktadır. Bu bildirinin amacı, Nikotinamid Ribozid (NR) ve Nikotinamid Mononükleotid (NMN) gibi NAD+ öncüllerinin çeşitli sistemik hastalıklardaki klinik etkinliğini translasyonel veriler ışığında sentezlemektir. Çalışma, PubMed veri tabanında "nicotinamide riboside" ve "nicotinamide adenine dinucleotide" anahtar kelimeleriyle yürütülen sistematik bir literatür taramasıdır. Filtreleme kriteri olarak son 5 yıl, randomize kontrollü insan çalışmaları ve PRISMA ilkeleri esas alınmıştır. Toplam 75 makale incelenmiş, doğrudan insan farmakodinamiğini ve hüresel enerji restorasyonunu hedefleyen klinik araştırmalar analize dahil edilmiştir. Klinik sonuçlar, Alzheimer hastalarında Kombine Metabolik Aktivatörler (CMA) kullanımıyla ADAS-Cog skorunda %29 iyileşme ve Parkinson'da (NADPARK çalışması) nöroinflamatuvar baskılanma göstermiştir. Periferik arter hastalığında (NICE çalışması) NR ile yürüme mesafesi 17,6 m artmış, intravenöz NAD+ kalp yetmezliğinde Sol Ventrikül Ejeksiyon Fraksiyonu (LVEF) iyileşmesi sağlamıştır. COVID-19 gibi akut viral enfeksiyonlarda CMA, tam iyileşme süresini 9,2 günden 5,7 güne düşürmüştür. Metabolik düzeyde, prediyabette AKT ve mTOR aktivasyonu ile iskelet kası insülin duyarlılığı artışı ve KOAH'ta IL-8 azalması kaydedilmiştir. Ancak kronik böbrek hastalığı ve fiziksel kırılabilirlikte biyokimyasal hedef etkileşimine rağmen klinik disosiyasyon (uyumsuzluk) not edilmiştir. NAD+ optimizasyonu 1000 mg/gün üzeri dozlarda güvenli ve iyi tolere edilmektedir. Çoklu metabolik yolları hedefleyen CMA stratejisi, tekil öncüllere göre daha üstün translasyonel sonuçlar sunmaktadır. Sonuç olarak NAD+ restorasyonu; sistemik inflamasyonu baskılama, bilişsel fonksiyonları onarma ve vasküler sertliği geri döndürme potansiyeline sahiptir. Gelecekte, doku spesifikliğini esas alan kişiselleştirilmiş tedavi yaklaşımlarına yönelik araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: NAD+, Nikotinamid ribozid, Metabolik regülasyon, Mitokondriyal fonksiyon



ANTİKANSER TEDAVİDE EGFR-ERLOTİNİB ETKİLEŞİMİ VE DİĞER EGFR İNHİBİTÖR İLAÇLARIN ETKİLEŞİMLERİNİN MOLEKÜLER DEĞERLENDİRİLMESİ

*Batuhan ÇAVDAR, *Hasan Melih ABA **Mert ÖKTEM

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Epidermal Büyüme Faktörü Reseptörü (EGFR), hücre proliferasyonu, farklılaşması ve apoptoz süreçlerinde kritik rol oynayan önemli bir tirozin kinaz reseptörüdür. EGFR sinyal yollarındaki mutasyonlar, özellikle Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanseri (KHDAK) başta olmak üzere çeşitli malignitelerde tümör gelişimi ve progresyonu ile ilişkilidir. Bu nedenle EGFR'yi hedefleyen tirozin kinaz inhibitörleri (TKİ), antikanser tedavilerde önemli bir yer edinmiştir. Bu derlemenin amacı, Erlotinib başta olmak üzere EGFR inhibitör ilaçların moleküler etki mekanizmalarını, klinik etkinliklerini ve tedaviye karşı gelişen direnç süreçlerini güncel literatür eşliğinde değerlendirmektir. Bu çalışmada, EGFR sinyal iletim yolağı ve TKİ'lerin moleküler mekanizmaları üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Erlotinib başta olmak üzere farklı kuşak TKİ'lerin klinik etkinlikleri, mutasyon spesifik yanıtları ve direnç gelişiminde rol oynayan hücresel süreçler; güncel moleküler veriler ve klinik çalışmalar ışığında sentezlenerek değerlendirilmiştir. Erlotinib'in EGFR tirozin kinaz domenine bağlanarak ATP ile rekabet ettiği ve MAPK/ERK, PI3K/AKT ile STAT3 sinyal yollarını inhibe ettiği belirlenmiştir. Erlotinib, Gefitinib gibi EGFR inhibitörlerinin, özellikle EGFR ekzon 19 delesyonu ve ekzon 21 L858R mutasyonuna sahip KHDAK olgularında belirgin klinik yanıt sağladığı belirlenmiştir. Tedavi sürecinde gelişen MET amplifikasyonu, MMP1 artışı ve Epiteyal-Mezenkimal Geçiş süreçlerinin belirgin ilaç direncine yol açtığı gözlemlenmiştir. EGFR inhibitörleri, moleküler hedefe yönelik kanser tedavilerinde önemli klinik başarılı ajanlardır. Özellikle Erlotinib, EGFR mutasyonu taşıyan hastalarda sağkalımı artırması nedeniyle günümüzde halen önemini korumaktadır. Ancak direnç gelişimi tedavi etkinliğini sınırlayan problemlerden biridir. Bu nedenle gelecekteki çalışmaların kişiselleştirilmiş tedavi yaklaşımlarına, direncin erkenden saptanmasına ve yeni nesil selektif inhibitörlerin geliştirilmesine odaklanması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: EGFR, Erlotinib, Tirozin Kinaz inhibitörleri, Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanseri

SALBUTAMOLÜN BETA-2 ADRENERJİK RESEPTÖR ETKİLEŞİMİ VE KLİNİK ÖNEMİ

*Ayşe Sena ÇIRAK, *Ebrar UYAR, **Mert ÖKTEM

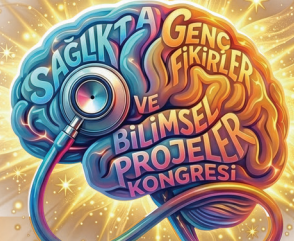
*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Salbutamol, astım ve KOAH gibi obstrüktif akciğer hastalıklarının tedavisinde altın standart kabul edilen kısa etkili bir beta-2 adrenerjik reseptör agonistidir. Bu derlemenin amacı, salbutamolün beta-2 adrenerjik reseptör ile olan etkileşimini, tetiklediği sinyal iletim yollarını ve bu mekanizmaların farklı sistemler üzerindeki klinik yansımalarını incelemektir. Çalışma kapsamında, salbutamolün reseptör yapısı, kristalografik veriler, mutagenез çalışmaları ve hesaplamalı modelleme sonuçları literatür eşliğinde analiz edilmiştir. Beta-2 adrenerjik reseptörün doku dağılımı ve genetik polimorfizmlerin ilaç yanıtı üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Salbutamolün, beta-2 adrenerjik reseptör üzerindeki S204 ve S207 rezidüleri ile kritik hidrojen bağları kurduğu saptanmıştır. Molekülün "parsiyel agonist" profili, tam agonistlere kıyasla farklı bir konformasyonel geçiş indüklemekte ve bu durum daha az reseptör desensitizasyonuna yol açmaktadır. Sinyal iletiminde kanonik G_s-cAMP-PKA yolunun yanı sıra beta-arrestin ve G_i proteinlerinin de rol oynadığı; bu yolların immün modülasyon ve kardiyoproteksiyon gibi etkileri aracılıdığı görülmüştür. Ayrıca, adrenerjik beta-2 genindeki Arg16Gly gibi polimorfizmlerin tedaviye verilen yanıtı 5.3 kata kadar değiştirebildiği belirlenmiştir. Salbutamolün etkisi sadece bronkodilatasyonla sınırlı değildir; nöromusküler kavşak iletimini artırması ve nörodejeneratif hastalıklarda (Parkinson gibi) potansiyel koruyucu etkileri klinik önemini genişletmektedir.

Anahtar Kelimeler: Salbutamol, Beta-2 adrenerjik reseptör, Parsiyel agonizm, Bronkodilatasyon



ANTİMİKROBİYAL DİRENÇ ÇAĞINDA ANTİBİYOTİKLERİN AKILCI KULLANIMI

*Arda EREN, *Bedriye Hazal AYDIN, *Caner Aral KUTLUAY,
*Mehmet Fırat KOÇ, *Sıla BOYACI, **Füsun Zeynep AKÇAM

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

ÖZET

Bu derlemenin amacı, antibiyotiklerin uygun kullanım ilkelerini ve uygunsuz kullanımın sonuçlarını mevcut literatür ışığında değerlendirmek; özellikle antimikrobiyal direnç gelişimi üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Bu çalışma, antibiyotik kullanımı ve antimikrobiyal direnç konularında yayımlanmış çalışmaların anlatı derleme yaklaşımıyla incelenmesine dayanmaktadır. Literatür taraması başlıca PubMed ve Google Scholar veri tabanlarında "antibiotic use", "antimicrobial resistance" anahtar kelimeler kullanılarak gerçekleştirilmiş; uluslararası sağlık otoritelerinin raporları ve klinik rehberler de değerlendirmeye dâhil edilmiştir. Mevcut kanıtlar, antibiyotiklerin yalnızca bakteriyel enfeksiyonlara karşı etkili olduğunu ve viral enfeksiyonlarda klinik fayda sağlamadığını tutarlı biçimde göstermektedir. Bununla birlikte, toplumda antibiyotiklerin semptomatik rahatlama sağladığına yönelik yanlış inanışların yaygın olduğu bildirilmektedir. Uygunsuz ve gereksiz antibiyotik kullanımı; advers etkiler, normal mikrobiyota üzerinde bozulma ve seçici baskı yoluyla dirençli suşların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Antimikrobiyal direnç, enfeksiyonların tedavisini güçleştirmekte, hastalık süresi ve şiddetini artırmakta ve küresel ölçekte mortalite ile doğrudan ilişkili bir halk sağlığı sorunu olarak öne çıkmaktadır. Antibiyotiklerin akılcı kullanımı, antimikrobiyal dirençle mücadelede temel stratejilerden biridir. Klinik karar süreçlerinde uygun endikasyon, doz ve süreye uyum kritik öneme sahiptir. Toplum düzeyinde farkındalığın artırılması, sağlık profesyonellerinin eğitimi ve politika düzeyinde müdahaleler, direnç gelişiminin sınırlandırılmasında belirleyici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Antibiyotik direnci, Akılcı antibiyotik kullanımı

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE ALGILANAN STRES İLE ÜRİNER İNKONTİNANS SEMPTOMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ: HOMOJEN KADIN POPÜLASYONUNDA KESİTSEL BİR ÇALIŞMA

*Mücahit BALTİK, *Sefa Alperen ÖZTÜRK, *Osman ERGÜN, **Osman Mert YİRMİBEŞ,
***Efe Baran YILDIZ, ***Emir SANDAL, ***Hasan Yağız SEZER, ***Emir ATAY

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye

**Ilgın Dr. Vefa Tanır Devlet Hastanesi, Ilgın, Konya

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dönem 3 Öğrencisi, Isparta, Türkiye

ÖZET

Tıp fakültesi öğrencileri yoğun akademik ve klinik yük nedeniyle yüksek stres düzeyi ile karakterize bir gruptur. Stresin mesane fonksiyonları ve üriner inkontinans (Üİ) semptomları üzerindeki olası etkileri preklinik ve klinik çalışmalarda tartışılmış olsa da genç ve sağlıklı kadın öğrencilerde bu ilişkinin doğası büyük ölçüde belirsizdir. Bu çalışmanın amacı, tıp fakültesi öğrencilerinde algılanan stres düzeyi ile Üİ semptom şiddeti arasındaki ilişkiyi değerlendirmek ve eğitim düzeyine bağlı olası farklılıkları ortaya koymaktır. Tek merkezli kesitsel çalışmaya, aynı fakültenin dönem 1 ve dönem 5 sınıfından 50'şer kadın öğrenci dahil edildi (n = 100). Grupların demografik özellikleri birbirine benzerdi. Üriner semptomlar ICIQ-SF ve İnkontinans Şiddet İndeksi (İŞİ) ile; stres düzeyi PSS-10 ve PMSS ile değerlendirildi. Tanımlayıcı istatistikler hesaplandı; sınıflar Mann-Whitney U testi ile karşılaştırıldı; stres ve inkontinans skorları arasındaki ilişki Spearman korelasyonu ile analiz edildi. Tıp 5 öğrencilerinde stres düzeyi anlamlı olarak daha yüksekti (PMSS: 42.16 ± 9.77 vs. 33.52 ± 6.83 , $p < 0.05$) ve skorların büyük bölümü 0 idi (zero-inflated dağılım). Stres ölçükleri ile inkontinans skorları arasında anlamlı korelasyon saptanmadı. Klinik eğitim döneminde stres belirgin olarak artsa da genç ve sağlıklı kadın öğrencilerde bu stres artışı üriner inkontinans semptomuna dönüşmemektedir. Bulgular, stres-mesane etkileşiminin düşük risk profiline sahip popülasyonlarda biyolojik tampon mekanizmalar ile sınırlanabileceğini düşündürmektedir. Daha geniş örneklemli, çok merkezli ve longitudinal çalışmalar gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Üriner inkontinans, Algılanan stres, Cinsiyet



TEŞEKKÜR

"Sağlıkta Genç Fikirler ve Bilimsel Projeler Kongresi"nin düzenlenmesindeki destek ve katkılarından dolayı Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörlüğüne, davetli konuşmacılara, akademik ve idari personele, tüm katılımcılara, öğrencilerimize ve bizim heyecanımızı paylaşan, sevincimize ortak olan herkese teşekkür ederiz.

Düzenleme Kurulu adına;

Prof. Dr. Halil AŞCI
Kongre Başkanı

Doç. Dr. Rahime ASLANKOÇ
Kongre Başkanı